

Beretning fra Statsfrøkontrollen

for det 80. arbejdsår

fra 1. juli 1950 til 30. juni 1951.

Ved Chr. Stahl.

I. Almindelige meddelelser om virksomheden.

I det år, nærværende beretning omfatter — $\frac{1}{7}$ 1950 til $\frac{30}{6}$ 1951 — blev der ved Statsfrøkontrollen undersøgt 59 057 prøver, hvilket er 461 færre end året før, men på grund af den tidlige frøhøst i 1950 indkom der et overvældende stort antal prøver i den første del af sæsonen, som det nærmere fremgår af oversigten side 374. Ved udgangen af august 1950 var der således modtaget 2 700 prøver mere end på samme tid året før. Skønt alle medhjælpere både fastlønnede og timelønnede blev samlet så hurtigt i august, som det kunne lade sig gøre, kom vi dog på grund af det nævnte forhold straks fra sæsonens begyndelse langt bagefter med behandlingen af prøverne, og da antallet af indsendte prøver også i september var større end i samme måned året før, øgedes ventetiden i efterårsmånederne fra en prøves modtagelse, til den kunne tages i arbejde. Situationen i så henseende bedredes ved nytårstid, idet der i november og december, som man kunne vente, indkom færre prøver end i de tilsvarende måneder året før. Ved udgangen af februar måned var man å jour med arbejdet, for såvidt angår almindelige indsendte prøver, og var i gang med undersøgelse af prøverne under den selvvirkende kontrol. Arbejdet med disse afvikledes relativt hurtigt, således at de fleste af de timelønnede medhjælpere kunne hjemsendes i slutningen af april, og således at man allerede den 5. maj kunne lægge de sidste prøver under den selvvirkende kontrol til spiring.

Den kendsgerning, at indsendelsen af prøver samler sig så stærkt om efterårsmånederne, understreger ønskeligheden af en udvidelse af Statsfrøkontrollens arbejdslokaler, således at per-

sonalet kan øges i årets travleste perioder, så indsenderne af prøver også i sådanne perioder kan betjenes på tilfredsstillende måde.

Desværre synes det ikke muligt i øjeblikket at fremme de projekterede bygningsudvidelser ved Statsfrøkontrollen, men det er lykkedes i frøkontrollens nærhed hos ingeniørfirmaet Viggo Dencker, Grundtvigsvej 25, at leje et lokale, hvori der i sommerens løb er indrettet 24 arbejdspladser, som blev taget i brug 1. august 1951.

Når de nyantagne timelønnede medhjælpere har opnået nogen færdighed i arbejdet, må det forventes, at udvidelsen vil medføre, at efterårets prøver kan behandles hurtigere end i de senere år, men udvidelsen i lejede lokaler, som ikke er i umiddelbar forbindelse med frøkontrollens øvrige laboratorier, kan dog naturligvis kun anses for en nødhjælp, der, så snart det lader sig gøre, må afløses af en mere rationel løsning ved opførelse af en ny bygning på Statsfrøkontrollens grund.

Også på et andet område har Statsfrøkontrollen i det forløbne år fået sine arbejdsrammer forbedret, idet frøkontrollen fra 1. maj 1951 har forpagtet Brøndgaarden i Ballerup, der fra samme dato ejes af Statens Jordlovsudvalg.

I en lang årrække har Statsfrøkontrollen haft udmærkede vilkår for sin ene kontrolmark, dels på Mørkhøjgaard, dels på Statens gårde ved Hillerød, men Københavns udvikling med bebyggelse og vejanlæg har efterhånden gjort Mørkhøjgaard uegnet for vort formål, og det er derfor en vinding, at den kontrolmark med korn, der hidtil har været på Mørkhøjgaard, nu kan overføres til Brøndgaarden. Ligeledes flyttes den kontrolmark med roer og græsmarksplanter, der i mange år har været på Trollesminde, til Brøndgaarden, således at vi på denne gård fremtidig har samlet Statsfrøkontrollens ene kontrolmark med alle arter af korn og markfrø, medens vi regner med fortsat som hidtil at kunne have den anden kontrolmark for alle arter på landbohøjskolens gård.

Vi vil gerne benytte lejligheden til her at takke proprietær Christensen, Mørkhøjgaard, og inspektør Lassen, Trollesminde, for samarbejdet i de forløbne år, hvor Statsfrøkontrollen altid har mødt den største forståelse for sine ønsker m. h. t. kontrolmarkernes placering og behandling, selv hvor disse ønsker harmonerede mindre godt med hensynet til gårdenes øvrige drift.

I året 1950—51 er der fra Statsfrøkontrollen udsendt de sædvanlige publikationer:

1) Årsberetningen for 1949—50, der er optaget i Tidsskrift for Planteavl, 54. bind, side 185—248, og udkom som særtryk i februar 1951.

2) »Vejledning ved køb af markfrø« udsendtes 1. september 1950 og indeholdt som sædvanligt Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året og tiårstallene for $\frac{1}{7}$ 1940 til $\frac{30}{6}$ 1950.

3) I september 1950 udsendtes oversigterne over analyse-resultaterne under den selvvirkende kontrol.

4) I december 1950 udsendtes »Oversigt over såsædspartier, der i sæsonen 1949—50 er plomberet som såsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen«.

5) Den 7. december 1950 udsendtes til optagelse i fagbladene en meddelelse »Spireevnen af danskavlet frø, undersøgt siden 1. juli 1950«.

Foruden disse periodiske publikationer skal nævnes følgende:

6) *S. B. Madsen*: »Krydsning mellem Kålroe og Raps« (Referat af artikel af E. Hellbo i Svensk Frötidning). Ugeskrift for Landmænd 1951, side 104—105, og Dansk Frøavl 1951, side 75—76.

7) *Chr. Stahl*: »Avl og Forbrug af Markfrø«. Ugeskrift for Landmænd 1951, side 131—134.

8) *Arne Kjær og Erik Holmsgaard*: »Undersøgelse over spiring i laboratorium og planteskole af 4 Abies- og 2 Picea-arter.« Dansk Skovforenings Tidsskrift 1951, side 203—226.

Som i årene før har mange både danske og udlændinge vist Statsfrøkontrollens arbejde interesse ved at aflægge institutionen et besøg. Således har vi som sædvanlig kunnet glæde os ved besøg af forskellige hold studerende ved Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole og af eleverne fra flere landbrugsskoler og andre danske skoler samt af eleverne fra Osby Lantmannaskole. Den $\frac{17}{7}$ 1950 havde vi besøg af 14 landbrugsstuderende fra Oxford og den $\frac{26}{9}$ af et hold engelske deltagere i et landbrugskursus, som blev afholdt på Lyngby landbrugsskole. I begyndelsen af august 1950 arrangerede Landbrugsministeriet sammen med O. E. E. C. et møde med deltagelse af græsmarksekspertter fra mange lande, og den $\frac{9}{8}$ havde Statsfrøkontrollen besøg af dette internationale selskab. I september aflagde bl. a. et hold af jugoslaviske og et hold tyske landbrugsstuderende et besøg. De udenlandske gæster, som i mindre selskaber eller enkeltvis besøgte Statsfrøkontrollen, kom fra følgende lande: Australien,

England, Frankrig, Holland, Nordirland, Skotland, Schweiz, Sverige, U. S. A. og Østrig.

Også på anden måde har der i beretningsåret været lejlighed til at pleje forbindelse med fagfæller i udlandet. Inspektør *Arne Kjær* deltog i dagene $28/8$ til $2/9$ 1950 sammen med deltagere fra 7 andre europæiske lande i et kursus hos professor, dr. *G. Lakon*, Hohenheim ved Stuttgart, vedrørende anvendelse af tetrazoliumsulte til bestemmelse af spireevnen.

I juni 1951 tiltrådte forsøgsleder *H. C. Bækgaard* som stipendiat under Marshallorganisationen en rejse til Amerika for at studere tilrettelægningen af og kontrollen med fremavl af frø og sædekorn i U. S. A. Ved en supplerende bevilling fra Landbrugsministeriet blev forsøgsleder *Bækgaard* sat i stand til at studere de samme forhold i Canada ved nogle dages rejse i dette land.

Endelig er den internationale forbindelse på frøkontrollens område som sædvanlig plejet gennem udveksling af publikationer, og vi beder herved frøkontrollanstalter og andre institutioner såvel som enkeltpersoner i ind- og udland, der har sendt Statsfrøkontrollen beretninger og afhandlinger, modtage vor bedste tak.

II. Frøkontrollkommissionen og personalet ved Statsfrøkontrollen.

a. Kommissionen.

Ved beretningsårets begyndelse den 1. juli 1950 genudnævnte Landbrugsministeriet proprietær *V. Lorentzen* og professor *Axel Pedersen* som medlemmer af Frøkontrollkommissionen i femårsperioden indtil 1. juli 1955 efter indstilling henholdsvis af De samvirkende danske frøavlerforeninger og Frøkontrollkommissionen. For samme periode genudnævntes professor *Axel Pedersen* til formand for Frøkontrollkommissionen. Kommissionen har i beretningsåret bestået af:

- Professor *Axel Pedersen* (Formand).
- Forstander *J. C. Lunden* (Næstformand).
- Direktør *J. Gjelstrup*.
- Direktør *Axel Hansen*.
- Proprietær *G. Krag Jespersen*.
- Professor, dr. *C. A. Jørgensen*.
- Frøhandler *A. Kraglund*.
- Proprietær *V. Lorentzen*.

Konsulent *H. P. Martekilde*.
Grosserer *Vilh. P. Schrøder*.

Kommissionens forretningsudvalg består af professor *Axel Pedersen* og forstander *J. C. Lunden*. Inspektør *Arne Kjær* er kommissionens sekretær.

Foruden de løbende sager har Frøkontrollkommissionen i beretningsåret efter ønske fra Landbrugsministeriet indgivet forslag til forhøjelse af Statsfrøkontrollens takster. Forhøjelsen, der er trådt i kraft fra 1. juli 1951, andrager gennemsnitligt 40 pct., men varierer en hel del for de enkelte undersøgelser, idet taksterne før forhøjelsen er revideret under hensyn til den tid, de enkelte undersøgelser lægger beslag på.

b. Personalet.

Som allerede nævnt i Statsfrøkontrollens beretning for 1949—50 blev frøken *Esther Kofod* fra 1. november 1950 ansat som videnskabelig assistent som leder af arbejdet i laboratoriet for renhedsundersøgelser.

Fra samme dato er frøken *Kamma Andersen* ansat som assistent og frøken *Kate Rondahl* som underassistent af 1. grad.

Som underassistenter af 2. grad er ansat følgende:

Fru *Lis Hilstrøm* fra 1. september 1950.

Fru *Karen Elsgaard* fra 1. september 1950.

Frøken *Annelise Mortensen* fra 1. september 1950.

Frøken *Agnete Møller* fra 1. november 1950.

Frøken *Mischelli Hansen* fra 1. november 1950.

Frøken *Birgit Jensen* fra 1. januar 1951.

Frøken *Birte Nepper* fra 1. januar 1951.

Frøken *Ellen Dahl* fra 1. februar 1951.

Frøken *Anne-Ritta Agerup* fra 1. februar 1951.

Fru *Ellen Poulsen* fra 1. april 1951.

Frøken *Inge Christensen* fra 1. april 1951.

Frøken *Lissie Klemmensen* fra 1. juli 1951.

Følgende underassistent af 1. grad er fratrådt:

Frøken *Elin Nobel* (fratrådt 31. oktober 1950).

Følgende underassistenter af 2. grad er fratrådt:

Fru *Jytte Kristensen* f. Sternberg (fratrådt 31. juli 1950).

Fru *Kima Tvermoes* f. Søiberg (fratrådt 30. november 1950).

III. De undersøgte prøver og deres fordeling.

Af de i årets løb undersøgte 59 057 prøver er 1 140 undersøgt for Statsfrøkontrollens regning:

For 2 375 prøver er udstedt internationalt analysebevis.

Med hensyn til tidspunktet for prøvernes modtagelse anføres følgende oversigt:

Juli	1077 prøver	Januar	4785 prøver
August	7638 »	Februar	6292 »
September	8477 »	Marts	6508 »
Oktober	8229 »	April	2538 »
November	6789 »	Maj	751 »
December	4359 »	Junj	474 »

Samtlige 59 057 undersøgte prøver fordeler sig, som følgende opstillinger viser:

A. Landbrugsplanter.

a. Korn.

2733 prøver	havre, <i>Avena sativa</i> .
3781 »	2-rd. byg, <i>Hordeum distichum</i> .
2 »	6-rd. byg, <i>Hordeum vulgare</i> .
414 »	vinterrug, <i>Secale cereale</i> .
275 »	vårrug, <i>Secale cereale</i> .
623 »	vinterhvede, <i>Triticum vulgare</i> .
230 »	vårhvede, <i>Triticum vulgare</i> .
12 »	majs, <i>Zea Mays</i> .
59 »	blandsæd.

8129 prøver.

b. Græsser.

1074 prøver	timothe, <i>Phleum pratense</i> .
3833 »	alm. rajgræs, <i>Lolium perenne</i> .
1272 »	ital. rajgræs, <i>Lolium multiflorum</i> .
125 »	rajgræs, <i>Lolium sp.</i>
2766 »	engsvingel, <i>Festuca pratensis (elatior)</i> .
956 »	rød svingel, <i>Festuca rubra</i> .
45 »	stivbl. svingel, <i>Festuca duriuscula</i> .
1 »	strandsvingel, <i>Festuca arundinacea</i> .
228 »	agerhejre, <i>Bromus arvensis</i> .
2162 »	hundegræs, <i>Dactylis glomerata</i> .
5 »	engrævehale, <i>Alopecurus pratensis</i> .
3 »	fioringræs, <i>Agrostis stolonifera</i> .

12470 prøver.

Overført 12470 prøver.

1924	»	alm. rapgræs, <i>Poa trivialis</i> .
314	»	engrapgræs, <i>Poa pratensis</i> .
36	»	stortoppet rapgræs, <i>Poa palustris</i> .
1	»	kamgræs, <i>Cynosurus cristatus</i> .
26	»	kanariegræs, <i>Phalaris canariensis</i> .
5	»	hirse, <i>Panicum</i> sp.
1	»	durra, <i>Sorghum</i> sp.

14777 prøver.

c. Bælgplanter.

6542	prøver	rødkløver, <i>Trifolium pratense</i> .
4633	»	hvidkløver, <i>Trifolium repens</i> .
547	»	alsikekløver, <i>Trifolium hybridum</i> .
15	»	stenkløver, <i>Melilotus</i> sp.
1216	»	humlesneglebælg, <i>Medicago lupulina</i> .
1109	»	lucerne, <i>Medicago sativa</i> .
76	»	gul rundbælg, <i>Anthyllis vulneraria</i> .
245	»	alm. kællingetand, <i>Lotus corniculatus</i> .
77	»	serradel, <i>Ornithopus sativus</i> .
661	»	foderært, <i>Pisum arvense</i> .
1140	»	kogært, <i>Pisum sativum</i> .
316	»	markært, <i>Pisum</i> sp.
25	»	hestebønne, <i>Vicia faba</i> .
270	»	fodervikke, <i>Vicia sativa</i> .
7	»	uldhåret vikke, <i>Vicia villosa</i> .
23	»	vikke, <i>Vicia</i> sp.
1685	»	gul lupin, <i>Lupinus luteus</i> .
355	»	blå lupin, <i>Lupinus angustifolius</i> .
6	»	lupin, <i>Lupinus</i> sp.

18948 prøver.

d. Rodfrugter.

1392	prøver	runkelroe, <i>Beta vulgaris</i> .
1864	»	fodersukkerroe, <i>Beta vulgaris</i> .
1307	»	sukkerroe, <i>Beta vulgaris saccharifera</i> .
735	»	gulerod, <i>Daucus carota</i> .
615	»	turnips, <i>Brassica camp. var. rapifera</i> .
945	»	kålroe, <i>Brassica napus var. napobrassica</i> .

6858 prøver.

e. Andre planter.

906	prøver	raps, <i>Brassica napus</i> .
6	»	alm. boghvede, <i>Fagopyrum sagittatum</i> .
15	»	spergel, <i>Spergula</i> sp.

927 prøver.

Overført 927 prøver.

605	»	gul sennep, <i>Sinapis alba</i> .
32	»	brun sennep, <i>Sinapis nigra</i> .
7	»	solsikke, <i>Helianthus annuus</i> .
21	»	cikorie, <i>Cichorium intybus</i> .
2810	»	hør, <i>Linum usitatissimum</i> .
3	»	hamp, <i>Cannabis sativa</i> .
21	»	kommen, <i>Carum carvi</i> .
100	»	valmue, <i>Papaver somniferum</i> .
2	»	bomuld, <i>Gossypium herbaceum</i> .
1	»	saffor, <i>Carthamus tinctorius</i> .
1	»	sesam, <i>Sesamum sp.</i>

4530 prøver.

f. *Blandinger.*

1036 prøver.

B. Havebrugsplanter.

4236 prøver. (Se side 382 nærmere om fordelingen af disse prøver inden for forskellige arter).

C. Skovbrugsplanter.

458 prøver.

D. Vildtvoksende planter.

85 prøver.

Som allerede nævnt er det samlede prøveantal noget mindre end i fjor, men for korn er antallet forøget med 807 prøver og for græsserne med ikke mindre end 2 729 prøver. Sidstnævnte forøgelse fordeler sig på alle betydende arter. Størst er forøgelsen for alm. rajgræs med 956, engsvingel med 776 og rødsvingel med 369 prøver.

Af bælgplanter er prøveantallet 1723 mindre end året før, hvilket især skyldes rødkløver, der udviser en tilbagegang på 1 067 prøver, og humlesneglebælg med en nedgang på 212 prøver. Også foderært, vikker og gul lupin viser nedgang, medens kogeært og blå lupin til gengæld viser nogen forøgelse af prøveantallet.

For rodfrugterne er den samlede tilbagegang i prøveantallet i forhold til året før 1 719 prøver, fordelt på alle arter af rodfrugtfro.

I gruppen »Andre planter« er prøveantallet 421 større end året før, hvilket skyldes forøgelse i prøveantallet af raps (399 prøver) og hør (152 prøver), medens antallet for flere andre arter i gruppen er gået lidt ned.

Antallet af prøver af havebrugsplanter er i beretningsåret 917 mindre end året før og for skovbrugsplanter 99 prøver mindre.

Med de i årets løb indkomne prøver blev der foretaget følgende analyser:

15720	fuldstændige analyser til garantibrug.
19028	» » » vejledning.
1783	renhedsbestemmelser til garantibrug.
2464	» » » vejledning.
4367	spiringsbestemmelser til garantibrug.
8071	» » » vejledning.
5844	undersøgelser for vandindhold.
1780	andre undersøgelser.
<hr/>	
59057	prøver.

I alt er der foretaget følgende antal enkeltundersøgelser:

57488	renhedsbestemmelser.
47687	spiringsbestemmelser.
5427	kornvægtsbestemmelser.
6599	vandindholdsbestemmelser.
14459	bestemmelser af fremmed frø eller ukrudt.
136	silkebestemmelser.
92	bestemmelser af indhold af skræppe.
28	avlsstedsbestemmelser.
4457	sortsbestemmelser.
16593	udsåninger i kontrolmarker og forsøgshave.
2289	mikroskopiske undersøgelser.
684	andre undersøgelser.
<hr/>	
155939	enkeltundersøgelser.

I denne oversigt er hver garantianalyse for renhedsbestemmelse regnet for 2 enkeltundersøgelser, fordi der ved garantiundersøgelse behandles 2 portioner af den for vedkommende art fastlagte størrelse. Ved angivelse af udsåninger i kontrolmarkerne er der regnet med antallet af parceller.

Antallet af enkeltundersøgelser er meget nær det samme som året før. Når antallet af udsåninger trods nogen nedgang

Tabel 1.
 Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1941—³⁰/₆ 1951.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	2360	1.84	97.8	1.55	0.30	0.36	70.6	75.6 + 9.7	78.7
do. tidlig, udenlandsk	604	—	97.9	1.15	0.43	0.54	78.7	83.8 + 5.1	84.6
do. halvsildig, dansk	3916	1.77	97.9	1.46	0.28	0.38	78.1	81.6 + 7.5	83.6
Hvidkløver, dansk	2722	0.72	97.4	1.55	0.48	0.61	73.1	79.0 + 13.4	81.8
do. vild engelsk, dansk avl.	918	0.66	97.5	1.39	0.56	0.54	59.5	73.0 + 19.5	77.8
Alsikekløver, dansk	781	0.71	97.1	1.37	1.11	0.40	71.6	74.9 + 12.6	76.8
Humlesneglebæg	2175	1.84	99.0	0.49	0.18	0.31	67.2	79.0 + 8.3	81.0
Lucerne, europæisk	1311	1.75	97.6	1.18	0.88	0.36	70.4	75.3 + 7.6	80.9
do. Grimm, amerik. og canad.	443	—	98.9	0.49	0.23	0.35	65.7	73.8 + 14.6	87.4
do. dansk	180	—	97.3	1.34	1.06	0.35	43.1	57.4 + 18.8	74.1
Gul rundbæg	134	2.34	94.9	1.95	2.58	0.63	67.1	71.4 + 9.9	70.9
Alm. kællingetand, dansk	152	1.17	98.0	0.62	0.79	0.59	50.9	65.4 + 20.4	70.8
do. udenlandsk	494	1.25	97.7	0.59	1.03	0.70	47.4	64.5 + 11.7	66.8
Timothe	1952	0.44	98.6	0.85	0.25	0.33	89.2	91.1	89.8
Alm. rajgræs, tidlig	2089	1.35	96.9	2.81	0.25	0.07	95.2	96.2	93.2
do. sildig	2462		95.7	3.93	0.24	0.15	93.1	94.7	90.6
Ital. rajgræs	1621	2.40	98.4	1.41	0.12	0.05	95.3	96.3	94.8
Engsvingel	1879	2.04	96.5	2.96	0.40	0.13	90.0	93.2	89.9
Rød svingel	399	1.23	91.2	7.32	1.30	0.16	86.9	92.3	84.6
Stivbl. svingel	78	—	90.4	8.48	0.92	0.18	77.2	89.4	80.8
Agerhejre	836	2.38	97.2	2.22	0.38	0.18	92.7	93.8	91.2
Hundegræs	1730	1.14	90.3	9.02	0.59	0.08	86.7	94.6	85.4
Engrævehale	50	—	62.5	34.35	2.22	0.92	52.1	64.4	40.3
Alm. rapgræs	671	0.19	91.2	8.22	0.06	0.57	85.8	88.8	81.0
Engrapgræs	321	0.30	88.0	11.50	0.13	0.87	84.3	92.5	81.4
Stortoppet rapgræs	46	0.19	91.4	7.83	0.25	0.51	78.6	89.5	81.8
Runkelroe, barres st.	3127	18.6	98.6	1.43			80.0	83.0	81.8
Fodersukkerroe	5290	16.6	98.5	1.48			82.9	85.4	84.1
Sukkerroe	1400	16.3	98.5	1.47			84.2	86.6	85.3
Gulerod	1213	1.20	94.7	4.96		0.39	60.5	66.9	63.4
Turnips	1321	—	98.6	1.19			86.0	93.2	92.1
Kålroe	3064	2.86	99.2	0.84			88.2	93.9	93.1
Havre	17654 ³⁾	—	99.8	0.21			95.4	96.9	96.7
2-rd. byg	22170 ³⁾	—	99.6	0.44			97.9	98.3	97.9
Rug	4346 ³⁾	—	98.2	1.84			95.9	96.5	94.8
Hvede	4593 ³⁾	—	99.5	0.50			95.6	97.9	97.4

1), 2) og 3) se fodnoten side 379.

Tabel 1 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal $1/7$ 1941— $30/6$ 1951.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ³⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært	1860	—	97.8	2.19			88.1	90.8 + 0.3	89.1
Kogeært	868	—	98.6	1.44			85.2	86.7 + 0	85.5
Hestebønne	117	—	97.9	2.11			76.4	87.2 + 0.4	85.8
Gul lupin	1624	—	98.6	1.36			61.2	73.6 + 1.4	74.0
Serradel	373	—	97.2	1.29	0.26	1.25	55.6	73.9 + 0.1	71.9
Fodervikke	989	—	97.8	1.41	0.72	0.06	85.0	88.3 + 0.1	86.5
Spergel	157	—	98.7	1.04	0.04	0.24	77.9	86.6	85.5
Gul sennep	640	—	99.4	0.51	—	0.10	89.6	91.3	90.8
Fodermarvkål	58	—	99.1	0.86		0.04	82.6	88.7	87.9

1) Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

2) Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucerne, halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælgplanter«.

3) Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

i sædekornskontrollen er næsten lige så stort som i 1950, skyldes det, at man i 1951 har haft 500 udsåninger i forbindelse med et spiringsforsøg med ærter.

IV. Gennemsnitstallene for mark- og havefrø.

I tabellerne 1 og 2 er anført Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for de vigtigste arter af markfrø samt for korn. Tabel 1 indeholder gennemsnitstallene for tiåret 1941—1951 og tabel 2 tallene for det sidst forløbne år $1/7$ 1950 til $30/6$ 1951. I tabel 3 findes gennemsnitstal for spireevnen af en række havefrøarter såvel for tiåret 1941—51 som for året 1950—51.

Fra 1. august 1948 indførtes ved Statsfrøkontrollen nye analyseregler, der må forventes at medføre, at renhedsprocenten for en given prøve ofte vil blive lidt højere og spiringsprocenten lidt lavere end efter de gamle regler. En undersøgelse, som nærmere er omtalt i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1948—49, side 526, viste imidlertid, at ændringen i analysereglerne kun

Tabel 2.

Statsfrøkontrollens gennemsnitstal ^{1/7} 1950—^{30/6} 1951.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ³⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	226		98.6	0.86	0.27	0.27	69.3	74.9 + 9.1	78.4
do. halvsildig, dansk	397		98.6	0.71	0.34	0.36	81.3	84.1 + 5.2	85.5
Hvidkløver, dansk	290		98.5	0.55	0.32	0.59	73.4	78.9 + 12.9	82.0
do. vild engelsk, dansk avl.	91		98.6	0.51	0.32	0.55	60.3	74.2 + 17.6	79.0
Alsikekløver, dansk	95		97.6	0.62	1.45	0.35	71.6	75.0 + 12.1	77.1
Humlesneglebæg, dansk	205		99.3	0.27	0.16	0.31	67.7	77.7 + 9.3	80.2
Lucerne, europæisk	212		99.4	0.14	0.38	0.14	57.6	67.4 + 18.0	84.9
do. Grimm, amerik. og kanad.	28		99.3	0.12	0.30	0.33	68.2	75.1 + 11.9	86.4
Gul rundbæg, dansk	10		95.6	0.68	2.86	0.86	72.2	75.9 + 9.1	75.4
Alm. kællingetand, dansk	32		98.0	0.32	1.01	0.63	49.3	65.1 + 20.8	70.6
do. udenlandsk	51		98.7	0.15	1.03	0.11	49.3	72.8 + 10.7	75.4
Timothe, dansk	184		98.8	0.60	0.28	0.31	87.4	89.5	88.4
do. svensk	51		98.3	0.17	1.17	0.38	93.2	95.0	93.4
Alm. rajgræs, tidlig, dansk	187		96.9	2.85	0.21	0.04	95.4	96.0	93.0
do. sildig, dansk	261		95.7	4.09	0.18	0.07	92.8	94.0	90.0
Italiensk rajgræs, dansk	158		98.6	1.25	0.12	0.03	95.7	96.4	95.1
Engsvingel, dansk	225		96.5	2.62	0.63	0.22	88.3	90.3	87.1
Rød svingel, dansk	46		90.4	8.09	1.33	0.14	82.7	91.4	82.6
Agerhejre, dansk	84		97.4	2.30	0.20	0.12	91.9	92.5	90.1
Hundegræs, dansk	172		90.2	9.13	0.60	0.04	89.8	94.6	85.3
Alm. rapgræs, dansk	56		91.1	8.19	0.11	0.68	81.2	84.9	77.3
Engrapgræs, dansk	60		88.8	10.67	0.17	0.40	82.1	91.9	81.6
Runkelroe, barres st.	294	19.0	98.8		1.17		81.8	83.8	82.8
Fodersukkerroe	771	17.4	98.8		1.22		85.9	87.2	86.2
Sukkerroe	157	17.2	98.8		1.17		85.0	86.7	85.7
Gulerod	108		96.7		2.98	0.34	61.2	66.0	63.8
Turnips	140		99.5		0.47		89.4	94.1	93.6
Kålroe	435		99.5		0.46		88.2	93.8	93.3
Havre	2303 ²⁾		99.9		0.10		94.7	96.6	96.5
2-rd. byg	2918 ²⁾		99.9		0.09		97.1	97.7	97.6
Vinterrug	321 ³⁾		99.9		0.08		95.0	95.8	95.7
Vårrug	241 ³⁾		99.9		0.11		91.6	92.9	92.8
Vinterhvede	451 ³⁾		99.96		0.04		92.3	97.1	97.1
Vårhvede	191 ³⁾		99.9		0.10		89.1	93.6	93.5

1), 2) og 3) se fodnoten side 381.

Tabel 2 (fortsat).

Statsfrøkontrollens gennemsnitstal $\frac{1}{7}$ 1950— $\frac{30}{6}$ 1951.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ¹⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært	192		99.6		0.44		84.6	89.0 + 0.4	89.0
Kogearst	85		99.7		0.29		77.3	81.0 + 0	80.8
Hestebønne	8		99.2		0.77		76.4	88.0 + 0.2	87.5
Gul lupin	274		99.4		0.59		73.2	78.3 + 0.5	78.3
Blå lupin	36		99.8		0.24		79.6	81.7 + 0	81.5
Serradel, dansk	6		97.6	0.83	0.27	1.28	73.3	81.8 + 0.2	80.0
do. udenlandsk	17		97.7	0.72	0.13	1.41	72.0	86.0 + 0	84.0
Fodervikke, dansk	64		99.2	0.21	0.53	0.01	80.3	85.6 + 0	84.9
do. dansk/udenlandsk	36		99.6	0.17	0.20	0.01	83.6	89.8 + 0.1	89.5
Spergel	9		99.4	0.50	—	0.07	92.9	94.1	93.5
Gul sennep	48		99.8	0.08	0.01	0.07	89.7	91.5	91.3
Fodermarvkål	8		99.6	0.37	—	—	81.6	88.4	88.0

¹⁾ Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

²⁾ Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucerne, halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælgplanter«.

³⁾ Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

ville forskyde gennemsnitstallene for tiåret ganske ubetydeligt, og Frøkontrolkommissionen vedtog derfor, at gennemsnitstallene for tiåret vedblivende skulle betragtes som »normaltal«.

Når man i forbindelse med Statsfrøkontrollens erstatningsregler benytter udtrykkene »normal renhed« og »normal spireevne« eller lignende, forstås derfor i tiden fra 1. september 1951 til 31. august 1952 de i tabel 1 anførte tal for markfrø og korn og de i kolonne 5 og 6 i tabel 3 anførte tal for havefrø. Ved udtrykket »årets normale renhed eller spireevne« forstås gennemsnitstallene for det pågældende beretningsår.

Ved beregning af gennemsnitstallene for alle arter af markfrø er kun medregnet prøver af frø, som er solgt til forbrug. Gennemsnitstallene er altså udtryk for kvaliteten af færdigrenset frø, således som dette er leveret forbrugerne til såning.

For frø af runkelroer, fodersukkerroer og sukkerroer er kornvægten beregnet på grundlag af de samme prøver, som er

Tabel 3.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for havefrøprøver.

Frøart	Gennemsnitstallene for ¹ /71950— ³⁰ /61951			Gennemsnitstallene for ¹ /71941— ³⁰ /61951		
	Antal under- søgte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne	Antal under- søgte prøver	pct. spire- hastighed	pct. spireevne
	1	2	3	4	5	6
Løg.....	81	60.5	73.6	857	58.7	69.5
Purløg.....	12	76.0	84.3	—	—	—
Porre.....	30	65.0	77.6	613	54.6	71.7
Rødbede.....	124	75.5	76.9 ¹⁾	1146	70.8	74.1 ²⁾
Bladbede.....	8	78.4	81.9 ³⁾	—	—	—
Spinat.....	261	83.2	87.3	5297	78.0	87.7
Hvidkål.....	345	82.0	86.2	2497	76.8	84.0
Rødkål.....	134	79.7	85.6	665	76.6	83.2
Spidskål.....	89	80.6	85.3	273	74.6	81.9
Savoykål.....	104	86.4	90.5	454	82.2	88.1
Rosenkål.....	69	79.7	85.2	357	76.8	85.3
Grønkål.....	70	78.0	83.9	476	72.2	79.5
Blomkål.....	257	84.7	88.0	3187	79.5	83.0
Knudekål.....	91	86.2	90.6	—	—	—
Ræddike.....	12	76.3	87.2	95	68.7	80.6
Radis.....	182	73.0	78.6	1710	70.4	76.5
Haveært.....	212	78.3	81.1	1488	82.2	84.6
Bønne.....	130	75.1	79.7	1700	77.8	81.7
Agurk.....	94	84.1	85.1	1226	82.7	86.2
Græskar.....	14	77.9	78.8	97	73.4	75.0
Selleri.....	70	63.8	76.1	448	60.2	71.9
Persille.....	63	64.5	74.5	584	53.5	64.7
Tomat.....	12	73.4	89.9	292	73.0	89.6
Salat.....	59	82.3	84.8	569	79.8	83.6
Dild.....	6	43.3	64.7	150	53.2	61.8
Timian.....	16	45.9	62.1	—	—	—
Pastinak.....	13	39.6	77.9	—	—	—
Karse.....	8	89.1	90.9	112	77.7	87.9
Kørvel.....	16	78.6	87.8	209	70.4	80.0
Asparagus.....	10	54.6	77.0	—	—	—
Skorzonerrod.....	82	69.2	88.1	—	—	—

¹⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 12,8 g.

²⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 11,9 g.

³⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 16,6 g.

benyttet ved beregningen af de øvrige forhold, idet der, når spireevnen for disse frøarter skal undersøges, altid tillige foretages en kornvægtsbestemmelse. For alle andre frøarter bestemmes kornvægten kun, når det forlanges, og dette sker i de senere år så sjældent, at man savner grundlag for en nogenlunde sikker angivelse af kornvægten, hvorfor tallene for dette forhold er udeladt.

»Spirehastigheden« udtrykkes ved det procentantal frø, der er spirede i ca. en trediedel af hele den tid, der medgår til spiringsundersøgelsen af den pågældende art.

Af kornarterne vil der normalt til frøkontrollen kun blive indsendt prøver af rensede varer, og man medtager derfor ved beregningen af gennemsnitstallene alle resultater, dog med følgende undtagelse: For spireevne udskydes ved beregning de prøver, hvis resultater ligger lige så langt under tiårsgennemsnittet, som dette ligger under 100. Der udskydes dog i intet tilfælde over 10 pct. af samtlige resultater.

Ved beregning af gennemsnitssporeevnen for havefrø, som er meddelt i tabel 3, benyttes ligesom for korn alle foreliggende prøver, idet man dog udelader de laveste resultater for hver art efter tilsvarende princip som for korn.

Da det er et meget lille antal prøver af havefrø, som undersøges for renhed, er der ikke tilstrækkeligt grundlag til beregning af gennemsnitstal herfor.

Også en del af tallene for spireevne af havefrø hviler, som det ses af tabellens første rubrik, på så svagt grundlag, at de som udtryk for artens normale spireevne må tages med et vist forbehold.

V. Angreb af skadedyr og mikroorganismer.

Ved prøvernes undersøgelse for renhed er der gjort notater om forekomsten af brandkorn og forskellige andre sygdomssymptomer, der kan erkendes ved en umiddelbar besigtigelse. Ligeledes er det noteret, når prøverne har indeholdt visse skadedyr.

I det følgende er givet en oversigt over, hvad der i årets løb er fundet heraf. Oversigten omfatter dog kun prøver af rensede frø, således som det udbydes direkte til udsæd, idet man anser det for at være af mindre interesse, hvad prøver af råvarer eller af andet frø, der ikke er rensede færdigt, indeholder af disse ting.

Sklerotier af kløverens bægersvamp (Sclerotinia trifoliorum) eller af *kløverens trådkølle (Typhula trifolii)* er fundet i en del af de undersøgte kløverfrøprøver. Nogen talmæssig opgørelse er ikke foretaget.

Hejrebrand (Ustilago bromivora) er fundet i 23 af 84 prøver agerhejre.

Aksbakteriose i hundegræs (Erwinia Rathayi) er fundet i 24 af 172 prøver hundegræs.

Dværg-rundorm eller »Ål« er fundet i 32 af 172 prøver hundegræs.

I 2 prøver af engrævehale er der fundet larver af *rævehalemyggen* (*Oligotrophus alopecuri*). Prøverne indeholdt henholdsvis 162 000 og 176 000 angrebne frø pr. kg. Gennemsnitlig 8,7 pct. af varens vægt var ødelagt af larven.

VI. Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

Den overenskomst, efter hvilken Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol udøves, er i sin helhed gengivet i årsberetningen for 1940—41 (Tidsskrift for planteavl, 46 bind, side 573—580). I store træk er kontrollens arbejdsmåde som meddelt i det følgende:

Kontrollen omfatter alt markfrø, altså kløver- og græsfrø og blandinger heraf samt roefrø og frø af grønfoder-, grøngødnings- og handelsplanter.

De kontrollerede firmaer skal på visse mindre væsentlige undtagelser nær stille alt markfrø, de til og med 7. april sælger til landmænd og købmænd, under kontrollen. Engrossalget og salg af stamfrø er ikke under kontrollen.

Firmaerne skal yde garanti for renhed og spireevne for alt kontrolleret frø. Endvidere skal der garanteres med hensyn til ukrudtsindhold undtagen for følgende grupper og arter, i hvilke der kun yderst sjældent forekommer nævneværdige mængder af ukrudtsfrø: bede, kålroe, turnips, ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke.

Prøver til kontrol af, om de givne garantier er overholdt, fremskaffes derved, at Statsfrøkontrollens prøveudtagere, i den tid frøfirmaerne udvejer frø, kommer uanmeldt på lagrene, så ofte de finder det nødvendigt, og udtager prøver af de leveringer, som er afvejet til køberne. Efter prøveudtagningen plomberes den pågældende levering med Statsfrøkontrollens plombe, og under denne anbringes en mærkeseddel, på hvilken køberen underrettes om grunden til, at leveringen er plomberet af Statsfrøkontrollen.

På denne måde fremskaffer og undersøger Statsfrøkontrollen et passende antal prøver af hvert parti. Svarer gennemsnittet af de konstaterede analyseresultater ikke til, hvad der er garanteret, skal det kontrollerede firma yde erstatning ikke blot til de købere, af hvis leveringer der er taget prøver, men til alle købere

af det pågældende parti. Erstatning for mangler ved spireevnen beregnes efter den stigende skala (formel B i Statsfrøkontrollens erstatningsregler), hvorved erstatningen, når der er tale om væsentlige mangler, kan blive ret stor, endog flere gange frøets pris.

For at underrette køberne om, hvorledes kontrollen er forløbet, udarbejder Statsfrøkontrollen for hvert kontrolleret firma en oversigt over resultaterne af de foretagne undersøgelser. På disse oversigter, der af de kontrollerede firmaer skal sendes til alle deres købere af frø, angives det, hvilke partier der ikke har svaret til garantien, således at der skal ydes erstatning, samt hvor mange pct. af prisen for det pågældende parti erstatningen andrager. Endvidere indeholder oversigterne en sammenligning mellem hvert kontrolleret parti og Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året for den pågældende frøart, således at køberne bliver underrettet om, hvorledes det frø, de har fået, har svaret til årets gennemsnitskvalitet.

I det følgende skal der gives et sammendrag af resultaterne af leveringerne under den selvvirkende kontrol i foråret 1951.

Kontrollen har omfattet de i tabel 4, side 386, nævnte 31 frøleverandører. Der er undersøgt ialt 6 495 prøver, udtaget af 1 837 partier, som tilsammen udgør 9 831 579 kg, der er nærmere omtalt og specificeret side 392.

Tabel 4, der omfatter alt markfrø undtagen frøblandinger, giver en oversigt over, hvorledes de forskellige firmaers leveringer har svaret dels til garantitalle, dels til årets gennemsnitstal.

I rubrik 1 er opført, hvor mange prøver der er undersøgt for hvert firma, og som det ses af denne rubrik, er firmaerne i tabellen ordnede efter antallet af undersøgte prøver; men prøveantallet kan ikke tages som et mål for firmaernes salg af frø, idet prøvernes antal mere må rette sig efter antallet af partier, firmaet udbyder, end efter frømængden.

For Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg, skal det dog bemærkes, at der i forhold til det antal partier, firmaet har leveret, er udtaget for få prøver, fordi Statsfrøkontrollens prøveudtager på stedet beklageligvis i en periode i ekspeditionstiden ikke har været opmærksom på i tide at udtage prøver i ønskeligt omfang.

Tallene i rubrik 2 angiver, hvor mange pct. af leveringerne firmaet har erstatningspligt for, fordi enten renhed eller spireevne ikke inden for de gældende latituder har svaret til garantien.

Det vil ses, at 18 firmaer er helt fri for erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne, medens erstatningspligten

Tabel 4. Oversigt over, hvorledes de undersøgte prøver til de garanterede tal og til gennemsnitstallene for

De kontrollerede forretninger	Antal undersøgte prøver	For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har renheden eller spireevnen for nedennævnte antal kg ikke svaret til	
		garantien	årets gennemsnitstal
	1	2	3
Fællesforen. for Danmarks Brugsforeninger . .	1916	0.61	1.5
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens .	325	3.14	5.8
A/S Frøkontoret, Kolding	251	2.52	7.1
A/S Det jyske Frøavlskompagni, Randers . . .	249	0	4.5
Fr. Dreyer, Aarhus	243	0.44	11.1
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing J.	193	3.89	5.0
N. C. Kraglund, Hjørring	177	0	1.0
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	166	1.73	3.2
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel, Herfølge . .	163	0	1.2
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	162	0.25	1.0
M. Jørgensens Markfrøforretn. A/S, Grejsdalen	161	0	1.0
Langelands Frøavls-Kompagni A/S, Rudkøbing	159	0.27	0.8
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Aabenraa . . .	154	0	0.9
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	124	0	2.3
Anton Niensens Frøavl & Frøeksport, Alminde .	119	0.69	0.9
Nordjysk Frøkompagni, Hjørring	117	0.11	0.1
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	117	0	0.03
Det sjæll. Frøavlskompagni A/S, Kalundborg . .	110	0	17.0
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	98	0.72	25.4
Langelandsfrø Aalborg A/S, Aalborg	90	0	0.5
Johs. Steffensen, Holstebro	89	0	0
A/S Holbæk Frøkompagni, Holbæk	86	0.43	16.3
A/S Dansk Frøhandel, København, Valby . .	82	0.81	1.7
Djurslands Frøavls-Kompagni A/S, Grenaa . .	82	0	19.3
Sukkerfabriken, Nykøbing Lmt., Nykøbing F.	82	0	0
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Aarhus . . .	79	0	0.2
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Geneffe, Hobro	66	0	1.6
Oluf Thielst, Haderslev	66	0	19.2
Sydjydsk Frø- & Handelskompagni A/S, Vejen	62	0	0.2
Dybro Jørgensen, Sindal	58	0	15.2
Odder Frøkontor A/S, Odder	57	0	6.2
I alt i 1950—51 . .	5903	0.79	2.8
I alt forrige år (1949—50)	5942	0.80	2.6

af de kontrollerede forretningers leveringer har svaret
1950—51 for renhed, spireevne og ukrudtsindhold.

For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har der i de leveringer, der		For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret af de arter, for hvilke der skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold,			
medfører erstatningspligt (rubrik 2)	er ringere end årets gennemsnit (rubrik 3)	har der i de leveringer,			
		har nedennævnte antal kg haft for højt indhold af ukrudt i forhold til		der medfører erstatningspligt (rubrik 6)	hvis ukrudtsindhold er højere end årets gennemsnitstal (rubrik 7)
manglet nedennævnte antal kg rent spiredygtigt frø i forhold til		været nedennævnte antal kg ukrudt for meget i forhold til			
garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal
4	5	6	7	8	9
0.044	0.089	0	0.4	0	0.0012
0.411	0.562	0	0	0	0
0.287	0.753	0	8.9	0	0.0826
0	0.254	0	13.5	0	0.0488
0.038	0.442	0	0	0	0
0.302	0.400	0.50	0.6	0.0034	0.0049
0	0.090	0	0.3	0	0.0012
0.094	0.249	0	0	0	0
0	0.186	0	2.7	0	0.0100
0.018	0.090	0	0	0	0
0	0.066	0	1.0	0	0.0025
0.025	0.088	0	0	0	0
0	0.079	0	1.2	0	0.0037
0	0.189	0	0	0	0
0.059	0.113	0	0	0	0
0.026	0.028	0	0.3	0	0.0009
0	0.001	0	0	0	0
0	1.706	0	25.5	0	0.0803
0.044	1.750	0	0	0	0
0	0.035	0.06	2.7	0.0002	0.0068
0	0	0	0.1	0	0.0005
0.043	1.093	0.89	7.7	0.0046	0.0276
0.020	0.103	0	4.1	0	0.0118
0	1.410	0	8.9	0	0.0346
0	0	0	0	0	0
0	0.027	0	0	0	0
0	0.106	0	0	0	0
0	1.896	0	13.0	0	0.0363
0	0.013	0.11	0.1	0.0004	0.0004
0	0.660	0	0	0	0
0	0.264	0	0	0	0
0.068	0.201	0.02	1.8	0.0001	0.0063
0.034	0.124	0.27	2.0	0.0011	0.0068

for 9 firmaer omfatter mindre end 1 procent af leveringerne, men 4 firmaer har erstatningspligt for fra 1,73 til 3,89 pct. af leveringerne.

Da de kontrollerede firmaer kan ansætte garantitallene for det frø, de udbyder, ganske som de vil, er erstatningspligten imidlertid intet mål for, hvilke kvaliteter der er leveret. For at få et udtryk herfor, må man sætte de leverede kvaliteter i forhold til en fast målestok. Vi har i henhold til overenskomsten om den selvvirkende kontrol som sådan målestok benyttet Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året og i rubrik 3 anført, hvor mange pct. af hvert firmas salg der ikke inden for de gældende latituder har svaret til disse gennemsnitstal.

De oplysninger, tallene i de to rubrikker giver, supplerer hinanden. Har et firma ifølge rubrik 2 ingen eller næsten ingen erstatningspligt (et 0 eller et meget lille tal i denne rubrik), men rubrik 3 viser, at en meget stor del af leveringerne ikke har svaret til årets gennemsnit (et forholdsvis stort tal i rubrik 3), fremgår det heraf, at det fine resultat i rubrik 2 er opnået ved, at garantitallene har været lave og ikke ved, at leveringerne har været af særlig fin kvalitet. Tabellen frembyder mange eksempler herpå. For fire firmaer, som står med 0 i rubrik 2, og som altså fuldt ud har opfyldt deres garantier for renhed og spireevne, har henholdsvis 15,2, 17,0, 19,2 og 19,3 pct. af leveringerne ikke svaret til gennemsnitstallene, og 2 andre firmaer, for hvilke over 99 pct. af leveringerne svarede til, hvad der var garanteret, har leveret henholdsvis 16,3 og 25,4 pct., der ikke svarede til gennemsnitstallene.

På den anden side viser tabellen også eksempler på firmaer, der står med 0 eller et ganske lille tal i rubrik 3 og altså har leveret alt eller så godt som alt frø af en kvalitet, som svarer til eller er bedre end årets gennemsnitskvalitet.

Af tallene i rubrik 2 fremgår det ikke, hvor meget renheden eller spireevnen har været for lav. Ethvert kg, der har været erstatningspligt for, har, hvad enten partiet har manglet lidt eller meget i at svare til garantien, haft samme indflydelse på beregningen af de i rubrik 2 anførte tal. Har et firma haft et stort parti med en ganske lille mangel i forhold til garantital eller gennemsnitstal, vil dette bevirke, at firmaet kommer til at stå ugunstigt i rubrik 2 eller 3, hvorimod et lille parti kun får ringe indflydelse på tallene i disse rubrikker, selv om det har udvist meget store mangler.

Et bedre mål for manglerne med hensyn til renhed og spireevne har man i den vægtmængde af rent spiredygtigt frø, som er

leveret for lidt i de erstatningspligtige leveringer. Denne størrelse er beregnet for hvert firma og i rubrik 4 angivet i pct. af den leverede frømængde. På tilsvarende måde har man i rubrik 5 angivet, hvor meget rent spiredygtigt frø der, målt med årets gennemsnitstal, har været for lidt i de leveringer, der ikke har svaret til disse gennemsnitstal. Tallene i rubrikkerne 4 og 5 supplerer altså på lignende måde hinanden som omtalt for rubrikkerne 2 og 3.

Rubrikkerne 6, 7, 8 og 9 angår ukrudtsindhold i leveringerne. Da der ikke under den selvvirkende kontrol skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold i frø af bede, kålroe, turnips, ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke, er disse arter ikke medregnet i rubrikkerne 6—9, der altså omfatter græs-, kløver- og gulerodsfrø samt frø af andre markfrøarter, for så vidt de ikke er undtaget i henhold til det lige anførte.

I rubrik 6 er angivet, hvor mange pct. af den leverede frømængde der er blevet erstatningspligt for på grund af for højt ukrudtsindhold i forhold til garantien, og i rubrik 7 er meddelt, hvor mange pct. af leveringerne der havde for højt ukrudtsindhold i forhold til årets gennemsnit. Tallene i disse to rubrikker bør altså sammenholdes på lignende måde som omtalt for rubrik 2 og 3.

Rubrik 6 viser, at 27 af de 31 kontrollerede firmaer fuldt ud har overholdt deres garantier med hensyn til ukrudtsindholdet, og ingen firmaer har leveret nævneværdige mængder af frø, hvis ukrudtsindhold har oversteget garantien.

Af rubrik 7 ses det, at flere firmaer, som står med 0 i rubrik 6 og altså fuldt ud har opfyldt deres garantier, alligevel har leveret betydelige mængder af frø med et ukrudtsindhold, som med mere end latituden overstiger Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for ukrudtsindhold i pågældende art.

Endelig har man udregnet og i rubrik 8 angivet, hvor mange kg ukrudtsfrø der pr. 100 kg leveret frø fandtes mere end garanteret i de leveringer, for hvilke der er erstatningspligt for ukrudt, og i rubrik 9 er på tilsvarende måde angivet, hvor meget ukrudtsfrø der i de leveringer, som ikke svarede til gennemsnittet for året, er for meget i forhold til dette gennemsnit.

I tabellens næstnederste linie har man for alle de forhold, der omtales i tabellen, anført de pågældende værdier under eet for alle firmaer, og i den nederste linie er de tilsvarende tal for 1949—50 anført.

Ialt er der af de frøarter, tabel 4 omfatter, kontrolleret 9 032 968 kg, hvoraf 71 088 kg medfører erstatningspligt for

mangler ved renhed eller spireevne. De frøarter, der kontrolleres for ukrudtsindhold, udgør i alt 5 248 693 kg, hvoraf kun 893 kg medfører erstatningspligt for ukrudtsindhold; men 93 101 kg eller 1,8 pct. af leveringerne har haft højere ukrudtsindhold, end hvad der inden for latituden svarer til årets gennemsnit.

3 firmaer har solgt ialt 7 partier rødkløver, for hvilke der var garanteret »skræppefri«. Ved denne garanti er latituden 50 skræppefrø pr. kg, og som det fremgår af nedenstående opstilling, har ingen partier medført erstatningspligt på grund af skræppeindhold. Af hver prøve undersøges der 100 g for indhold af skræppefrø, og viser undersøgelsen for højt indhold, undersøges eventuelt yderligere 100 g.

	Antal partier undersøgt for skræppe	Antal erstat- ningspligtige partier
Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger . .	1	0
N. C. Kraglund, Hjørring	1	0
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel, Herfølge	5	0

21 af de firmaer, hvis salg har været underkastet den selvvirkende kontrol, har solgt større eller mindre mængder af blandinger af græs- og kløverfrø — i alt 498 611 kg.

Ved salg af frøblandinger skal det opgives, hvor mange procent de indeholder af hver enkelt frøart. Spireevnen samt avlsland, sort og stamme skal opgives for hver art, der indgår i blandingen. Endvidere opgives den samlede renheds- og ukrudtsprocent for blandingen.

Blandingsforholdet kontrolleres ved almindelig renhedsundersøgelse af de foreliggende prøver. For spiringens vedkommende undersøges for hver prøve kun enkelte af de arter, som findes deri, væsentlig fordi en gennemført spiringsanalyse af alle de arter, der findes i en sådan prøve, ville medføre et uforholdsmæssigt stort og derfor også meget bekosteligt arbejde. Skønt Statsfrøkontrollen vælger forskellige arter til spiringsundersøgelse, hvor der foreligger flere prøver af samme parti, eller hvor der foreligger flere prøver af frøblandinger fra samme leverandør, er den mulighed ikke udelukket, at spireevnen af en eller anden art, som indgår i blandingerne i små mængder, ikke bliver kontrolleret. Kontrollen er altså ikke fuldt så effektiv for frøblandinger som for frø, der sælges i ublandet tilstand.

I tabel 5 er anført forskellige forhold vedrørende kontrollen med frøblandinger for hvert firma, der har deltaget i dette salg.

Der er i 1950—51 under den selvvirkende kontrol undersøgt 592 prøver af 137 frøblandinger. For 5 af disse er der erstatningspligt.

Tabel 5. Undersøgelser af frøblandinger.

De kontrollerede forretninger	Antal undersøgte prøver	Antal partier under kontrol	Mængden af solgte frøbland. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø	Antal partier, for hvilke der er erstatningspligt	Erstatningspligtig mængde frøbl. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø.
Jydsk Markfrøkontor, A/S, Randers	102	16	66.3	0	0
Østergaards Frøavl, A/S, Stensballe, Horsens .	76	19	33.3	0	0
M. Jørgensens Markfrøforretn., A/S, Grejsd. .	64	9	56.6	0	0
A/S Det jydsk Frøavlskompagni, Randers . .	59	8	23.1	1	0.6
Fællesforeningen f. D. B., Glostrup	40	7	3.9	0	0
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	31	7	30.7	0	0
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing J	28	7	34.5	0	0
Markfrøkontoret v. A/S R. Th. Genckke, Hobro	27	8	35.9	0	0
A/S Frøcontoret, Kolding	26	6	23.0	0	0
I. C. Helm-Petersens Frøavl, A/S, Aarhus . . .	19	8	45.2	0	0
Fr. Dreyer, Aarhus	19	6	10.2	0	0
Nordjysk Frøkompagni, Hjørring	17	6	20.5	0	0
N. C. Kraglund, Hjørring	16	4	3.5	0	0
Anton Nielsens Frøavl & Frøeksport, Alminde	15	4	20.5	0	0
Djursholms Frøavls-Kompagni, A/S, Grenaa .	14	4	38.2	2	9.2
Dybro Jørgensen, Sindal	11	8	19.0	1	0.6
Det sjæll. Frøavlskompagni, A/S, Kalundborg	9	3	7.5	0	0
Odder Frøkontor, A/S, Odder	7	3	12.9	1	5.3
A/S Dansk Frøhandel, København, Valby . .	6	2	5.8	0	0
A/S Sønderjysk Frøforsyning, Aabenraa . . .	4	1	3.4	0	0
A/S Holbæk Frøkompagni, Holbæk	2	1	3.7	0	0
I alt	592	137		5	

De firmaer, som er under den selvvirkende kontrol, har i foråret 1951 tilsammen solgt følgende mængder. Til sammenligning er anført salget under den selvvirkende kontrol i de 3 foregående år.

	1951	1950	1949	1948
Kløverfrø.....	2510774 kg	2681007 kg	2850684 kg	2857775 kg
Græsfrø.....	2509859 »	2733872 »	2909889 »	3094758 »
Frøblandinger	798611 »	752113 »	716046 »	639068 »
Roefrø.....	2684191 »	2652768 »	2491101 »	1948928 »
Andet markfrø.....	1328144 »	1408181 »	1631925 »	1405171 »
I alt....	9831579 kg	10227941 kg	10599645 kg	9945700 kg

Det samlede salg under den selvvirkende kontrol er i foråret 1951 396 362 kg mindre end salget i foråret 1950. Der er tilbagegang både for kløver- og græsfrø samt for »andet markfrø«, men derimod fremgang for roefrø og for frøblandinger.

Ifølge den tælling af markfrøsalget, som Landbrugsministeriet på foranledning af udvalget vedrørende ind- og udførsel af frø i de senere år har ladet foretage, var det samlede salg af kløver- og græsfrø i 1951 9 074 tons, og da salget af kløver- og græsfrø under den selvvirkende kontrol samme år er 5 819 tons, når frøblandinger medregnes, udgør det kontrollerede salg af kløver- og græsfrø 64 pct. af hele salget mod 65 pct. i 1950 og 66 pct. i 1949.

Bortset fra salget af sukkerroefrø til fabriksbrug var det samlede salg af roefrø i 1951 ifølge Landbrugsministeriets tælling 4 063 tons, og da salget under den selvvirkende kontrol var 2 684 tons, udgør det kontrollerede salg af roefrø i 1951 66 pct. mod 69 pct. i de to foregående år.

Da den omtalte tælling af det samlede forbrug ikke omfatter grønfoderplanter, kan det ikke beregnes, hvor stor en del af salget af disse arter der er under den selvvirkende kontrol. Det kontrollerede salg af »andet markfrø« har i 1951 været 80 037 kg mindre end i 1950.

Ved studium af tabellerne 4 og 5 bør man erindre, at frøets værdi som sædevarer ikke alene er bestemt af de egenskaber, der er omhandlet i tabellerne, men tillige i høj grad af dets herkomst (avlsland, sort og stamme). For nogle frøarters vedkommende er dette forhold af så afgørende betydning, at frø fra det bedste avlssted eller af den bedste stamme absolut bør foretrækkes, selv om det i renhed eller spireevne ikke helt kan stå mål med, hvad der udbydes fra mindre heldige avlssteder eller af 2. klasses stammer.

I erkendelse af dette spørgsmåls vigtighed er det i overenskomsten om den selvvirkende kontrol fastsat, at firmaerne på bestillingssedler m. v. skal opgive avlsland, sort og stamme for

alle partier. Nogen kontrol vedrørende disse forhold foretages ikke i henhold til overenskomsten, men på grundlag af de fra firmaerne modtagne oplysninger har man udarbejdet oversigterne, der findes i tabellerne 6 og 7.

I tabel 6 er for frø af græsmarksplanterne dels angivet, hvor mange pct. hver art udgør af det samlede salg af kløver- og græsfrø, dels, hvorledes frø fra forskellige avlslande eller i visse tilfælde af forskellige stammer er repræsenteret inden for arten. En vandret streg i rubrikkerne betyder, at det pågældende tal er mindre end 0,05.

Bortset fra en ubetydelig mængde tidlig rødkløver er alt frø af de egentlige kløverarter, som i 1951 er solgt under den selvvirkende kontrol, dansk avl, og for den sildige rødkløvers vedkommende udelukkende af stammer med romertal II. For tidlig rødkløver er det solgte frø enten af stammer med romertal II eller af Hjelmstammen.

Af lucerne er i 1951 kun solgt meget lidt ublandet dansk frø. Langt det meste af den iøvrigt lille danske avl er leveret i blanding med fransk frø. Salget af amerikansk og kanadisk frø er gået yderligere ned og udgør kun 8,1 pct. mod 13,9 pct. i 1950.

I tabel 7 er givet en oversigt over, hvorledes forbruget af roefrø under den selvvirkende kontrol i 1951 har fordelt sig, dels efter arterne, dels inden for arterne efter sorter og stammer. Oversigten er opstillet lidt anderledes end i tidligere år og viser den procentiske fordeling af stammerne inden for hver af bederfrøgrupperne: barres, fodersukkerroer og sukkerroer til foderbrug.

Med hensyn til fordelingen af stammerne inden for den enkelte art må det antages, at stammer, der ejes af firmaer, der er under den selvvirkende kontrol, er stærkere repræsenteret i det kontrollerede salg end i landets samlede forbrug, og at det forholder sig omvendt med stammer, hvis ejere ikke er under den selvvirkende kontrol.

Forskydningen henimod et større forbrug af tørstofrige bederoer er fortsat, således at der i 1951 er solgt 15 pct. barresfrø, 78 pct. fodersukkerroefrø og 7 pct. frø af sukkerroer til foderbrug.

Til belysning af denne forskydnings forløb i de foregående år anføres side 395 den procentiske fordeling af salget af bederoefrø under den selvvirkende kontrol i årene 1934—51, således at der er taget gennemsnit for 9 to-årige perioder fra 1934 til 1951.

Tabel 6.

Oversigt over, hvorledes salget af kløver- og græsfrø under den selvvirkende kontrol i foråret 1951 har fordelt sig med hensyn til arter, avlsland og stammer

Art, avlsland og stamme	Procentisk fordeling inden for arten	Procent af det samlede salg af kløver- og græsfrø	Art, avlsland og stamme	Procentisk fordeling inden for arten	Procent af det samlede salg af kløver- og græsfrø
Tidlig rødkløver		4.4	Alsikekløver		1.2
Stammer med romertal II ..	74.2		Danmark	100	
Hjelm	24.9		Humlesneglebælg		7.3
Udenlandsk	0.9		Danmark	100	
Halvsild. rødkløver		20.8	Lucerne		6.7
Stammer med romertal II ..	100		Danmark	1.3	
Anden dansk avl	—		Frankrig	28.9	
Hvidkløver		8.3	Bl. dansk og fransk avl ..	60.0	
Morsø Øtofte I K.	63.3		Anden europæisk avl	1.4	
Morsø Øtofte I K & V.	10.9		Amer. og kanad. Grimm st.	8.1	
Morsø Øtofte	0.8		Bl. amerik. & europ. avl ..	0.3	
Morsø Bjørndrup	2.9		Gul rundbælg		0.1
Morsø Øster Hunderup	0.2		Danmark	100	
Lodi Øtofte I K & V.	7.8		Alm. kællingetand		0.8
Adefa I V	0.9		Danmark	70.6	
Strynø	0.4		Udenlandsk	19.2	
Vild eng. Øtofte I V	6.4		Blandet dsk. & udenl. avl ..	10.2	
» » smalbl. Pajbj. I V ..	0.4		I alt bælglplantefrø ...		50.1
» » smalbl. Pajbj.	6.0				
Timothe		7.5	Agerhejre		0.9
Stammer med romertal I ...	83.7		Øtofte	55.9	
Sverige	16.3		Svaløf	8.8	
Alm. rajgræs		21.6	Anden dansk avl	35.5	
Pajbjerg I, tidlig	31.2		Hundegræs		5.1
Øtofte I, sildig	44.2		Stammer med romertal I ..	90.9	
E. F. Hunsballe I, sildig	24.6		Olsgaard	6.1	
Ital. rajgræs		4.2	Anden dansk avl	3.0	
E. F. 486	29.8		Engrævehale		—
Roskilde	55.4		Finland	100	
Tystofte 152	13.7		Alm. rapgræs		0.2
Hinderupgaard	0.9		Danmark	100	
Anden dansk avl	0.2		Engrapgræs		0.9
Engsvingel		9.3	Danmark	99.3	
Stammer med romertal I ...	96.4		Bl. dansk & amerikansk avl	0.7	
Anden dansk avl	3.6		Stortoppet rapgræs		—
Rød svingel		0.2	Danmark	100	
Danmark	100		I alt græsfrø ...		49.9
Stivbl. svingel		—			
Danmark	100				

Tabel 7.

Oversigt over, hvorledes salget af roefrø under den selvvirkende kontrol i foråret 1951 har fordelt sig med hensyn til arter, sorter og stammer.

Art, sort og stamme	Procentisk fordeling inden for arten	Procent af det samlede salg af roefrø	Art, sort og stamme	Procentisk fordeling inden for arten	Procent af det samlede salg af roefrø
Barres		11.5	Turnips		1.1
Øtofte X	26.5		Yellow tank, Hinderupg. IX. . .	13.4	
Øtofte Nova X	32.5		» » Roskilde IX.	33.0	
Øtofte IX	11.0		» » Pajbjerg IX.	18.0	
Strynø X	28.8		» » Hinderupg. VII.	3.9	
Ferritslev X	1.1		Fynsk bortf. Hundslev VII. . . .	4.4	
Anden Barres	0.1		» » Roskilde VII.	10.6	
Fodersukkerroe		61.9	» » Dæhnfeldt	2.7	
Gul Dæno X.	7.6		Østersundom, Amagerg. V	2.5	
Pajbjerg Korsroe IX	10.1		Grey stone, Amagerg. V	1.6	
Pajbjerg Rex X.	39.8		Majturnips, Roskilde B.	3.3	
Pajbjerg Rex IX.	2.3		Andre hvidkodede turnips	6.6	
Strynø X	0.8		Kålroe		19.3
Gul Øtofte X.	6.1		Bangholm Øtofte X	3.1	
Rød Øtofte X	32.8		» Hunsballe IX	4.3	
Anden fodersukkerroe	0.5		» Wibolt IX	1.9	
Sukkerroe til foderbrug		5.6	» Hinderupgaard X	0.1	
Hinderupgaard X.	73.6		» Hinderupgaard IX.	1.1	
Pajbjerg X	1.7		» Wilby Øtofte X.	20.3	
Hunsballe X	18.0		» Wilby Øtofte IX.	9.7	
Hunsballe IX	6.7		Wilhelmsburger, Øt. X & E	30.4	
Gulerod		0.6	» Øtofte IX & D	6.2	
Stammer med romertal VII	41.2		» Dæno IX.	0.1	
Anden gulerod, dansk avl	38.9		» Trifolium IX.	20.3	
Anden gulerod, udenl. avl	19.9		Rekord, Taastrupgaard X	1.3	
			Grønhovedet, Hunsballe X.	1.2	

	1934	1936	1938	1940	1942	1944	1946	1948	1950
	1935	1937	1939	1941	1943	1945	1947	1949	1951
Runk.	83 pct.	73 pct.	59 pct.	43 pct.	40 pct.	36 pct.	32 pct.	29 pct.	17 pct.
Fodersuk.	7 »	14 »	29 »	45 »	49 »	55 »	60 »	66 »	77 »
Sukk.	10 »	13 »	12 »	12 »	11 »	9 »	8 »	5 »	6 »

Som allerede nævnt er meddelelserne i tabel 6 og 7 bygget på firmaernes opgivelser om de nævnte forhold, idet den selvvirkende kontrol ikke omfatter kontrol af frøets sorts- og stammeægthed.

Ud fra den opfattelse, at den selvvirkende kontrol ikke fuldt ud løser sin opgave over for frøforbrugerne, når et så vigtigt forhold som frøets ægthed ikke kontrolleres, er der åbnet adgang for firmaerne til at få kontrolleret også ægtheden af det roefrø og kløverfrø, de sælger under den selvvirkende kontrol.

De regler, hvorefter frøkontrollen påtager sig at foretage denne kontrol, er anført i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1929—30 (Tidsskrift for Planteavl, 36. bind, side 775), og i forbindelse dermed er der gjort rede for det hidtidige forløb af denne side af kontrolvirksomheden. Endnu har ingen firmaer ønsket at underkaste deres salg denne ægthedskontrol.

VII. Undersøgelser vedrørende sorts- og stammeægthed samt sygdomsangreb.

1. Adskillelse af varieteter og sorter i laboratoriet.

a. Sortsrenhedsundersøgelse af byg.

Undersøgelserne i laboratoriet for sortsrenhed af byg har i året 1950—51 omfattet 1229 prøver, hvoraf 117 er undersøgt til garantibrug og 1112 til vejledning. Af det nævnte antal prøver er 1225 indsendt af korn- og såsædhandlere og 4 af landmænd og landbrugsorganisationer.

Den langt overvejende del af prøverne, der i laboratoriet er undersøgt for sortsrenhed, stammer fra bygpartier, der har været underkastet den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

Fordelingen af 1220 bygprøver efter det ved indsendelsen opgivne sortsnavn samt efter sortsrenhed fremgår af tabel 8. De øvrige 9 undersøgte prøver er ikke anvendelige i denne opgørelse.

De prøver, der er indsendt uden angivelse af sortsnavn, er medregnet under den sort, som ved undersøgelsen viste sig at være stærkest repræsenteret i prøven.

Den procentiske fordeling efter sorten er omtrent den samme som for året forud.

De prøver, der er benævnt Archer, består antagelig overvejende af Abed Archer og Engelsk Archer, men da de forskellige Archersorter ikke kan adskilles i laboratoriet på grundlag af kærnerne, kan nogle af prøverne også være af anden sort inden for denne gruppe.

Blandt prøverne af Archerbyg findes ligesom sidste år forholdsvis mange med stort indhold af fremmed sort, hvilket anta-

gelig skyldes, at disse sorter oftest dyrkes på ejendomme, hvor der tillige dyrkes anden sort, og derfor er stærkt udsat for indblanding. For Abed Maja-, Abed Kenia-, Abed Rigel-, Svaløf Ymer- og Nordgaardens Lentabyg gælder, at sortsrenheden antagelig er lidt mindre, end tabellen giver udtryk for, da disse sorter vanskeligt lader sig adskille fuldstændigt, hvorfor en mindre indblanding af den ene i den anden ikke altid kan påvises.

Følgende oversigt viser, hvorledes sortsrenheden har været i 1950—51 sammenlignet med de 9 foregående år.

pct. kærner af fremmed sort	1941	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950
0	77	80	86	90	89	91	92	93	91	94
0.1—1.0	11	10	7	6	6	6	5	5	5	4
1.5—5.0	6	3	2	1	2	1	1	1	1	1
5.5—8.0	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—
over 8.0	4	6	4	3	3	2	2	1	2	1

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

Tallene i oversigten angiver procenten af bygrøver, der falder i de anførte sortsrenhedsklasser. Sortsrenheden er tiltaget væsentligt i de senere år, hvilket for en stor del skyldes, at antallet af prøver, der stammer fra bygpartier under sædekornskontrollen, hvis sortsrenhed gennemgående er høj, er steget meget stærkt.

Som oversigten viser, er der i 1950—51 kun fundet kærner af fremmed sort i 6 pct. af prøverne, medens der for 9—10 år siden var kærner af fremmed sort i godt 20 pct. af disse. I overensstemmelse hermed ses det, at den del af prøverne, der havde over 8,0 pct. fremmed sort, — i løbet af den i oversigten anførte periode — er faldet.

b. Adskillelse af hvid og gul havre.

I beretningsåret er 758 havreprøver undersøgt for indhold af kærner af anden farve. 696 prøver er opgivet at være hvid havre, medens 62 ifølge det opgivne sortsnavn er gul havre. 7 prøver er indsendt specielt for denne undersøgelse eller i forbindelse med andre laboratorieundersøgelser, medens 751 prøver er indsendt til undersøgelse i kontrolmarkerne, og ovennævnte laboratorieundersøgelse er et led i sortsrenhedsbestemmelsen.

Tabel 8. Fordelingen af undersøgte bygprøver 1950—51 efter opgivet sortsnavn og indhold af fremmed sort.

Sort	pct. fremmed sort							Antal prøver i alt	pct. af det saml. antal prøver	
	0	0,1—1,0	1,5—5,0	5,5—8,0	8,5—14,5	15,0—50,0	over 50,0 eller inds. under for- kert sortsbelegn.			
Abed Maja	414	13	3	1	1	2	0	434	35,6	
Nordgaardens Carlsb.	152	4	0	1	0	1	1	159	13,0	
Abed Kenia	124	5	1	1	0	1	4	136	11,1	
Svaløf Ymer	102	1	0	0	1	2	1	107	8,8	
» Freja	86	10	0	0	1	0	1	98	8,0	
Abed Rigel	94	2	0	0	0	0	1	97	7,9	
Weibulls Herta	44	0	0	0	0	0	0	44	3,6	
Øtofte Fero	35	3	0	0	0	0	0	38	3,1	
Alfa	26	1	0	0	0	0	0	27	2,3	
Nordgaardens Lenta .	24	0	0	0	0	0	0	24	2,0	
Archer	12	6	1	1	0	1	1	22	1,8	
Abed Archer	11	2	3	0	0	1	0	17	1,4	
Svaløf Bonus	7	0	0	0	0	0	0	7	0,6	
Engelsk Archer	4	0	1	0	0	0	0	5	0,4	
Weibulls Balder	2	0	0	0	0	0	0	2	0,2	
Spratt Archer	2	0	0	0	0	0	0	2	0,2	
Pajbjerg Drot	1	0	0	0	0	0	0	1	0,1	
I alt	antal	1140	47	9	4	3	8	9	1220	100
	pct. .	93,5	3,9	0,7	0,3	0,2	0,7	0,7	100	

I tabel 9 er de 758 havreprøver grupperet sortsvis efter indholdet af kærner med afvigende farve.

4,3 pct. af prøverne har været helt fri for kærner af anden farve. Langt den største del af prøverne, nemlig 88,1 pct., indeholder fra 0,01—0,10 pct. og størstedelen af disse kun ganske enkelte kærner pr. kg.

Af tabellen fremgår endvidere, at sorten Borrís Opushavre gennemgående har betydeligt større indhold af gule kærner end de øvrige hvide havresorter. Årsagen hertil er, at denne sort er udsendt fra forædleren med et indhold af 0,5—1,0 pct. gule kærner. Dette gælder ikke Borrís Opus II. Endelig ses, at prøver af den gule havresort Svaløf Guldregn II er stærkere forurennet med fremmede kærner end prøver af de hvide sorter. Dette forhold skyldes antagelig i det væsentlige to årsager. For det første dyrkes hvid havre i langt større udstrækning end gul havre. På gårde, kornlagre eller andre steder, hvor der arbejdes med korn,

Tabel 9. Oversigt over havreprøvernes indhold af kærner med afvigende farve.

Sort	pct. kærner med afvigende farve							
	0	0.01—0.10	0.11—0.50	0.51—1.00	1.01—5.00	5.01—50.00	antal prøver i alt	
Svaløf Stål	20	383	4	0	0	0	407	
» Fold	1	100	1	0	0	0	102	
» Guldregn II.	0	37	17	1	4	0	59	
Abed Minor	6	47	2	0	1	0	56	
Svaløf Ørn	0	28	3	0	0	0	31	
Borris Opus	0	4	15	1	0	0	20	
Svaløf Ørn E.	0	19	0	0	0	0	19	
» Stjerne	0	13	0	0	0	0	13	
» Sejr	0	11	0	0	0	0	11	
Borris Opus II.	0	9	1	0	0	0	10	
Pajbjerg Rex	0	6	0	0	0	0	6	
Svaløf Blenda	0	6	0	0	0	0	6	
Andre sorter	6	5	6	0	0	1	18	
I alt	antal ..	33	668	49	2	5	1	758
	pct. ...	4.3	88.1	6.5	0.3	0.7	0.1	100

vil et parti gul havre derfor meget ofte være udsat for at komme i berøring med hvid havre, medens partier af hvid havre under behandlingen fra høst til udsåning sjældnere kommer i berøring med gul havre. For det andet viser adskillige undersøgelser, at der i gul havre forekommer flere udspaltninger af anden kærnefarve end i hvid havre.

Under andre sorter er opført 18 havreprøver, der er af følgende sorter: Abed Palu, Abed Sølv, Borris Stand, Højer 10, Pajbjerg Regent, Petkus Flåminggold, Svaløf 01430 b, Svaløf 1438, Svaløf 1582 a og Hedehavre. Af disse sorter har en prøve af Borris Standhavre haft langt det største indhold af kærner med afvigende farve, nemlig 11,94 pct. hvide kærner. De øvrige 17 prøver har haft fra 0 til 0,17 pct. kærner af afvigende farve.

c. Andre undersøgelser.

I beregningsåret blev der indsendt 31 aks- eller topprøver til bestemmelser, nemlig 22 prøver af bygaks, 2 prøver af hvedeaks og 7 prøver af havretoppe; desuden blev der fra politiet indsendt 3 prøver til undersøgelse dels af kærner, dels af avner m. m.

2. Undersøgelser i kontrolmarkerne.

I året 1951 har der været tilbagegang i prøvernes antal i forhold til det foregående år, idet kontroldyrkningen har omfattet 4129 prøver mod 4312 prøver året forud. Disse prøver samt 146 prøver, der har været udsået med andre undersøgelser for øje, har været udsået i 16 593 parceller på et samlet areal af 30,6 ha.

a. Korn og bælg sæd.

Kontrolmarkerne med korn og bælg sæd har i 1951 været beliggende på Albertslund pr. Taastrup, Højbakkegaard pr. Taastrup og Mørkhøjgaard pr. Søborg.

Vintersædsprøverne var udsået på Albertslund og Mørkhøjgaard. Hovedparten blev sået i dagene 2.—5. oktober, og efter at de sidste prøver var kommet ind, afsluttedes såningen den 21. oktober. Spiringen og udviklingen forløb godt, og på Albertslund blev kontrolmarken særdeles god, medens et ret stærkt angreb af fodsyge på Mørkhøjgaard bevirkede, at hvedeparcellerne fik en tynd, uens bestand; rugen udviklede sig derimod udmærket.

Vårsædsprøverne var udsået på Albertslund og Højbakkegaard. Som det er omtalt tidligere i beretningen, kunne der på Mørkhøjgaard på grund af udstykning m. m. ikke i foråret 1951 skaffes jord til Statsfrøkontrollens kontrolmarker, hvorfor Statsfrøkontrollen forpagtede Brøndgaarden, Ballerup, til dette formål. Overtagelsen af denne forpagtning skete imidlertid så sent, at vårsædskontrolmarken ikke kunne sås her, og Statsfrøkontrollen lejede da hertil et areal på Højbakkegaard, Taastrup. Saaningen af vårsæd blev på grund af den megen fugtighed i jorden forsinket og fandt først sted i dagene 23. april—5. maj. Betingelserne for spiring og vækst var gode, men på grund af den kolde forsommer strakte planterne sig sent, og skridningen begyndte først ca. 1. juli.

Undersøgelserne vedrørende sygdomme påbegyndtes den 21. juni, medens undersøgelserne vedrørende sortsrenhed først kunne påbegyndes nogle dage ind i juli måned.

Af korn, ært, vikke og lupin blev der i 1951 udsået 2762 prøver til undersøgelse, hvilket er 165 prøver eller ca. 6 pct. mindre end sidste år. Af de 2762 prøver er 26 undersøgt i forbindelse med sortsbestemmelsen i laboratoriet, og 161 er måle- og studieprøver; disse 187 prøver er undersøgt for Statsfrøkontrollens regning. For 11 af de indsendte prøver blev undersøgelsen opgivet, efter at udsåningen var foretaget, idet plomberingen som kon-

trolleret sædekorn af de pågældende partier blev annulleret på grund af mangelfuld kvalitet.

De indsendte, undersøgte prøver udgør herefter 2564, og kun disse er taget med i de følgende opstillinger. Af de 2564 prøver er 2540 indsendt af sædekornshandlere, og kun 24 er indsendt direkte fra landmænd eller fra landbrugsorganisationer. 2544 prøver er indsendt til sortsrenheds- og sygdomsundersøgelse til garantibrug, 16 til sortsrenhedsundersøgelse til garantibrug og 4 til vejledende sortsrenhedsundersøgelse. 1368 prøver stammer fra den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

De 2564 undersøgte prøver fordeler sig efter arter og varieteteter således:

Vinterrug	186 prøver	Byg	1327 prøver
Vårrug	8 do.	Havre	716 do.
Vinterhvede	255 do.	Markært	13 do.
Vårhvede	56 do.	Lupin	3 do.

I tabel 10 er opført resultaterne af sygdomsundersøgelserne for 2544 prøver, for hvilke der som ovenfor nævnt var anmodet om denne undersøgelse.

Tabel 10. Oversigt over angreb af brand og sribesygge i kontrolmarkerne i 1951.

Kornart og sygdomsangreb		Antal prøver med pct. angrebne planter				Gennemsnitsangreb pct.	Stærkeste angreb pct.
		0	0.01—0.10	0.11—1.00	1.01 og derover		
Vinterrug,	antal prøver med stængelbrand	186	0	0	0	0	0
Vårrug,	» » » »	8	0	0	0	0	0
Vinterhvede,	» » » støvbrand . . .	236	19	0	0	0.002	0.10
»	» » » stinkbrand . . .	230	25	0	0	0.001	0.03
Vårhvede,	» » » støvbrand . . .	53	3	0	0	0.002	0.06
»	» » » stinkbrand . . .	56	0	0	0	0	0
Byg,	» » » sribesygge . . .	1219	104	2	0	0.002	0.86
»	» » » nøgen brand.	145	576	578	26	0.18	8.08
Havre,	» » » » » .	668	46	0	0	0.001	0.04

Angreb af stængelbrand på rug er ikke forekommet. Svage angreb af støvbrand er forekommet i nogle af hvedepøverne, og en del prøver af vinterhvede, men ingen af vårhvede har været angrebet af stinkbrand. Angrebet af sribesygge i byg har været

begrænset; ca. 92 pct. af prøverne var helt fri herfor, og kun i få tilfælde var angrebet over 0,1 pct.

Medens angreb af nøgen bygbrand i 1949 og 1950 var svagere og mindre hyppige end i de før 1949 nærmest foregående år, viste der sig i 1951 en kendelig stigning i angrebets styrke. 46 pct. af prøverne havde over 0,1 pct. nøgen brand mod ca. 20 pct. i de to foregående år. 26 prøver havde over 1 pct. nøgen brand mod 9 året forud. Gennemsnitsangrebet var 0,18 pct. mod 0,08 i 1950.

Af 714 havreprøver har 46 været angrebet af nøgen brand. Angrebet har for alle prøvers vedkommende været under 0,1 pct.

Tabel 11 viser angrebet af nøgen brand i byg i forskellige år.

Tabel 11. Angreb af nøgen brand i byg i forskellige år.

	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									antal prøver i alt
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover	
1942.....	17	52	16	6	4	2	2	1	—	332
1943.....	6	23	14	11	10	6	20	8	2	438
1944.....	8	28	16	7	6	6	17	10	2	741
1945.....	9	30	17	9	7	4	14	5	5	1203
1946.....	15	38	19	7	4	3	8	5	1	1395
1947.....	12	36	22	11	6	4	7	2	—	1640
1948.....	13	39	17	8	6	4	9	3	1	1633
1949.....	20	57	11	5	3	1	2	1	—	1501
1950.....	20	61	11	5	1	1	1	—	—	1281
1951.....	11	43	20	11	5	3	5	2	—	1325
I alt...	13	42	17	8	5	3	8	3	1	11489

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

Det fremgår af tabellen, at angrebet af nøgen brand i 1951 var stærkere end i de to foregående år og af samme styrke som i årene 1946—48.

I tabel 12 er 11 078 bygprøver, der er undersøgt i de sidste 10 år, fordelt, så brandangrebets størrelse for de enkelte sorter fremgår.

De forskellige sorter af Archerbyg synes at forholde sig ens over for nøgen brand og er derfor slået sammen til een gruppe. Tabellen viser tydeligt, at Archer angribes langt mindre end de øvrige sorter.

Abed Kenia- og Abed Majabyg synes at forholde sig omtrent ens. De undersøgte prøver af Svaløf Frejabyg og Abed Rigelbyg har haft stærkere angreb end Abed Kenia- og Abed Majabyg.

Tabel 12. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i årene 1942—1951.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct .									antal prøver ialt
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover	
Abed Maja	10	44	19	8	5	3	8	2	—	4017
» Kenia	10	49	19	7	5	3	5	2	—	2730
Archer	53	45	2	0	0	0	0	0	0	787
Svaløf Freja*)	6	24	19	11	8	5	16	9	2	1154
Abed Rigel*)	11	21	13	10	7	5	14	11	8	952
Svaløf Ymer**)	14	50	18	9	4	2	3	0	—	504
Nordgaardens Carlsberg**) ...	11	43	19	10	4	3	5	4	1	532
» Lenta**)	12	39	17	10	7	3	10	2	0	203
Alfa**)	51	49	0	0	0	0	0	0	0	199
I alt. ...	13	42	17	8	5	3	8	3	1	11078

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct. *) Kun for 1943-51. **) Kun for 1947-51.

De sidste fire sorter i tabellen har kun været med i undersøgelserne fra og med 1947, og en sammenligning mellem disse og de øvrige sorter må derfor foretages med forbehold, dog kan det vist siges, at Alfabyg med hensyn til angreb af nøgen brand forholder sig omtrent som Archersorterne.

For at få et bedre sammenligningsgrundlag for sorternes forhold over for nøgen brand er i tabel 13 angivet angrebet af nøgen brand for de forskellige sorter udelukkende for de prøver, der er undersøgt i 1951.

Tabellen omfatter også varmtvandsafsvampede partier, da disse ikke altid kan identificeres. Da imidlertid en sort får en forholdsvis gunstig stilling i tabellen, såfremt forholdsvis mange af prøverne inden for den pågældende sort er varmtvandsafsvampede, må tabellen tages med et vist forbehold som udtryk for, i hvilken grad sorterne angribes af nøgen brand.

Det fremgår tydeligt af tabellen, at Svaløf Frejabyg, Abed Rigelbyg, Nordgaardens Carlsbergbyg og Nordgaardens Lentabyg er de stærkeste angrebne sorter.

Udover de 1300 prøver, der er opført i tabel 13, er der, som det fremgår af tabel 11, undersøgt yderligere 25 prøver for nøgen brand i året 1951. Disse prøver var af sorterne Svaløf Bonusbyg og Weibulls Balderbyg med flere, der ikke er anført i tabellen, da der af disse sorter ikke er undersøgt et så stort antal prøver, at de kan danne grundlag for et pålideligt skøn over de pågældende sorters forhold over for nøgen brand.

Tabel 13. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i året 1951.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.										
	0	0,01-0,10	0,11-0,30	0,31-0,30	0,31-0,40	0,41-0,50	0,51-1,00	1,01-2,00	2,01 og derover	gennemsnitsangreb pct.	antal prøver i alt
Abed Maja.....	8	54	21	8	4	2	3	—	0	0,12	395
» Kenia.....	11	56	19	7	3	2	2	—	0	0,11	178
Nordgaardens Carlsberg...	7	20	25	12	10	7	14	5	0	0,31	167
Abed Rigel.....	10	22	23	19	8	4	8	6	—	0,34	120
Weibulls Hertta.....	6	64	22	8	0	0	0	0	0	0,08	116
Svaløf Ymer.....	7	51	15	14	5	1	7	0	0	0,13	104
» Freja.....	3	18	20	20	17	5	11	4	2	0,36	103
Archer.....	70	30	0	0	0	0	0	0	0	*	33
Nordgaardens Lenta.....	0	26	26	19	3	3	23	0	0	0,29	31
Alfa.....	62	38	0	0	0	0	0	0	0	0,01	29
Øtofte Fero.....	42	58	0	0	0	0	0	0	0	0,02	24
I alt...	11	43	20	11	5	3	5	2	—	0,18	1300

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

* » » » » » » 0,005 pct.

I tabel 14 er der givet en oversigt over indholdet af fremmed sort i 1327 prøver af byg. I 513 prøver — eller 39 pct. af det samlede antal — er der ved undersøgelsen af de 10—14 000 planter, der er undersøgt pr. prøve, ikke fundet planter af fremmed sort. 1228 prøver eller 93 pct. havde højst 0,10 pct. fremmed sort, hvilken er grænsen for, hvad der for byg og havre tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. 1259 prøver eller 95 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der lå under 0,21 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af kontrolleret sædekorn påtager sig. 15 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og 3 prøver viste sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn. For en del af sorterens vedkommende — det gælder f. eks. Abed Maja-, Abed Kenia-, Abed Rigel-, Svaløf Ymer- og Nordgaardens Lentabyg — fremtræder sortsrenheden antagelig lidt større, end den i virkeligheden er, idet disse sorter vanskeligt lader sig fuldstændigt adskille, således at små indblandinger af en af disse sorter i en anden ikke kan påvises.

I Weibulls Balderbyg, således som den er udsendt fra forædleren, findes en fra hovedtypen afvigende type, som indgår i tallet for fremmed sort, da den vanskeligt kan adskilles herfra.

Tabel 14. Oversigt over indhold af fremmed sort i bygprøver i kontrolmarkerne 1951.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.												antal prøver i alt		
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00	15.01—50.00		forkert sortsbænavnt	
Abed Maja . . .	108	266	7	3	3	0	7	1	0	0	0	1	1	397	
» Kenia . . .	51	123	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	179	
Nordgrds.Carlsb.	110	55	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	168	
Abed Rigel . . .	87	30	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	122	
Weibulls Herta.	53	60	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	116	
Svaløf Ymer . . .	36	56	1	2	5	2	2	0	0	0	0	0	0	104	
» Freja . . .	38	58	1	1	2	0	2	0	0	0	1	0	0	103	
Nordgrds. Lenta	14	15	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31	
Alfa	6	15	0	2	0	3	0	2	0	1	0	0	0	29	
Øtøfte Fero . . .	1	12	9	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	24	
Abed Archer . .	0	9	3	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0	15	
Archer	0	4	0	1	0	0	4	2	0	1	0	0	0	12	
Svaløf Bonus . .	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	
Weibulls Balder	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	1	0	0	5	
Eng. Archer . . .	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Pajbjerg Drot . .	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
Spratt Archer . .	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
Abed Rigel elite A	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Pajbjerg Drost . .	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
» Kron	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	
I alt . . .	antal	513	715	31	11	14	7	18	7	0	5	1	2	3	1327
	pct. . .	39	54	2	1	1	1	1	1	0	—	—	—	—	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

I tabel 15 er der givet en tilsvarende oversigt for 716 prøver af havre. 21 prøver, eller 3 pct., var fri for fremmed sort, 591 prøver eller 83 pct. havde højst 0,10 pct. fremmed sort, og 623 prøver eller 87 pct. havde under 0,21 pct. indblanding af fremmed sort. 54 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og 3 prøver svarede ikke til det opgivne sortsnavn. Også for havresorternes vedkommende gælder, at der er visse begrænsninger for sortsundersøgelsernes nøjagtighed. Svaløf Fold-, Svaløf Ørn-, Borris Opus- og Borris Opushavre II ligner hverandre så meget, at kun store indblandinger af en sort i en anden kan udskilles; det samme gælder Svaløf Stål- og Svaløf Stjernehavre.

I Abed Minorhavre, således som den er udsendt fra forædleren, findes nogle typer, som adskiller sig stærkt fra hovedtypen, men vanskeligt kan kendes fra flere af de andre sorter. Antallet

af planter, som hører til disse typer, lå i de første år, Abed Minorhavre var i handelen, på ca. 0,4 pct., men synes i de senere år at være steget til op mod 1 pct. Antallet af planter af fremmede typer er inkluderet i tallet for fremmed sort.

Alle prøver af havre til udsåning undersøges under kvartslampen, hvor det procentiske indhold af hvide kærner i gulkærnede sorter og omvendt på forhånd bestemmes. Størstedelen af fremmed sort i de gulkærnede sorter var hvid havre, som er fundet på denne måde. Det fremgår af tabellen, at alle prøver af gul havre er iblandet fremmed sort og mange af prøverne i betydelig grad.

Ved sammenligning mellem tabel 14 og tabel 15 ses det, at havre som helhed er mindre sortsren end byg. Dette skyldes til dels de nævnte forhold vedrørende havresorterne Abed Minor og Svaløf Guldregn II. Endvidere kommer der forholdsvis færre prøver i 0-gruppen, fordi forundersøgelsen af havre under kvartsllys foretages på et langt større antal kærner end det antal planter, der af byg undersøges i marken. Tillige er planteantallet i havreparcellerne også større end i bygparcellerne.

Tabel 15. Oversigt over indhold af fremmed sort i havreprøver i kontrolmarkerne 1951.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											forkert sortsbenevnt	antal prøver i alt		
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00			15.01—50.00	
Svaløf Stål	13	378	1	1	0	0	1	0	1	5	0	1	0	401	
» Fald	1	75	13	1	0	0	4	0	0	1	0	1	3	99	
» Guldregn II	0	35	9	7	0	1	1	3	1	0	0	0	0	57	
Abed Minor ...	0	0	0	0	0	0	17	16	6	9	2	2	0	52	
Svaløf Ørn	0	19	7	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	29	
Borris Opus ...	1	14	1	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	19	
Svaløf Ørn E ..	3	13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	
» Sejr	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10	
» Stjerne...	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	
Borris Opus II.	0	7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	
Svaløf Blenda..	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Pajbjerg Rex...	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
» Regent	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
Abed Palu	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
Lyngby Hede ..	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Borris Stand...	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
I alt	antal .	21	570	32	11	0	2	23	22	9	16	2	5	3	716
	pct. ...	3	80	4	2	0	—	3	3	1	2	—	1	—	100

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

Tabel 16 giver en oversigt over fremmed sort i 311 prøver af vinter- og vårhvede; 21 prøver eller 7 pct. var fri for fremmed sort, 301 prøver eller 97 pct. havde højst 0,3 pct. indblanding af fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for hvede tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen.

Ingen af de undersøgte hvedepartier lå i klassen 0,31—0,40 pct. fremmed sort, hvorfor ingen ud over de 301 førnævnte prøver kunne svare til den garanti med hensyn til fremmed sort — højst 0,4 pct. — som sælgere af kontrolleret sædekorn påtager sig. 4 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og 2 prøver svarede ikke til det opgivne sortsnavn.

En stor part af hvedepøverne var Weibulls Eroicahvede, der består af flere forskellige typer, hvorfor det ikke er muligt at fratage indblandinger og udspaltninger i så stor udstrækning som for de øvrige sorter; kun når det drejer sig om indblanding af særlige typer, kan en sådan konstateres.

Tabel 16. Oversigt over indhold af fremmed sort i hvedepøver i kontrolmarkerne 1951.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											forkert sortsbenaævnt	antal prø- ver i alt		
	0	0.01—0.10	0.11—0.30	0.31—0.39	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00			15.01—50.00	
Vinterhvede															
Weibulls Eroica	9	193	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	205	
Svaløf Skandia III	0	14	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18	
Svaløf Skandia II	0	1	6	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	8	
Nord Desprez . .	2	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	
Pajbjerg Konge II	0	4	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
Alba	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Jubilé	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	3	
Lawaetz' Als . .	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
Pajbjerg Ideal . .	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Bellevue	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Vårhvede															
Svaløf Progress .	3	22	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	0	29	
Weibulls Kärn .	0	12	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13	
Svaløf Ella	6	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	12	
Weibulls Pondus	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
I alt	antal .	21	264	13	3	0	3	1	1	0	1	2	0	2	311
	pct. . . .	7	85	4	1	0	1	—	—	0	—	1	0	1	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

Vinterhvede er mere tilbøjelig til at udspalte afvigende typer end byg og havre. Ved fastsættelse af garantital for sortsrenhed kan man derfor ikke med rimelighed stille lige så store krav, når talen er om vinterhvede, som når det drejer sig om byg eller havre, hvilket også er kommet til udtryk i de regler, der ligger til grund for den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

Af de 186 prøver af vinterrug svarede 4 prøver ikke til det opgivne sortsnavn, medens 10 afveg en del fra de sorter, prøverne var opgivet at tilhøre. Ingen af de 8 prøver vårrug gav anledning til indvendinger mod sortsægtheden.

Som det tidligere er nævnt, var 13 prøver ært indsendt til ægthedsundersøgelse. 5 af disse prøver gav ikke anledning til bemærkninger vedrørende sortsægtheden; i 3 prøver var der en ganske ringe indblanding, og 5 af prøverne havde en indblanding af fremmed sort varierende fra 1,3 til 11,0 pct.

Af 3 indsendte prøver af gul lupin gav de to ikke anledning til bemærkninger, medens 1 prøve afveg fra den sort, den var opgivet at tilhøre.

b. Rodfrugter m. m.

Kontrolmarkerne med rodfrugter har været beliggende på Albertslund pr. Taastrup og Brøndgaarden pr. Ballerup.

Størsteparten af prøverne blev udsået i dagene 4.—12. maj. Nogle sent indkomne prøver af turnips blev udsået 4. juni.

På Albertslund forløb spiringen godt, og plantebestanden var efter udtyndingen regelmæssig; roerne blev veludviklede og velegnede for bedømmelse. Kålroerne blev på et sent tidspunkt angrebet af topsygdomme, uden at dette hindrede en tilfredsstillende udvikling. Det kan i denne forbindelse nævnes, at angreb af lus og krusesygegalmyg frembyder visse muligheder for bestemmelsen af prøvernes stammeægthed, idet toppens modstandsdygtighed over for disse insekter i nogen grad er stammebestemt.

På Brøndgaarden var spiringen for bederoefrøets vedkommende i visse områder af marken uensartet, og bestanden i en del af parcellerne i den ene såning blev uregelmæssig, således at roerne her blev mindre egnede for bedømmelse. I størsteparten af marken blev bestanden dog regelmæssig, og da der praktisk taget ikke forekom sygdomsangreb, fik roerne en for bedømmelse passende udvikling.

Bedømmelsen af roerne blev som i tidligere år foretaget med bistand af ordføreren for statens rodfrugtforsøg, forstander *J. C. Lunden*, Lyngby.

Ægthedsundersøgelsen har i 1951 omfattet 560 prøver, hvoraf:

Runkelroe, barres	76 prøver	Turnips.....	63 prøver
Fodersukkerroe.....	153 —	Markgulerod	34 —
Sukkerroe.....	122 —	Vinterraps	9 —
Kålroe.....	94 —	Vårraps.....	5 —
Fodermarvkål	4 —		

Prøveantallet af de enkelte arter er næsten som sidste år. Antallet af fodersukkerroeprøver er steget lidt, og antallet af sukkerroeprøver er blevet tilsvarende mindre. Den stigende interesse her i landet for rapsdyrkning afspejler sig i en stigning af rapsprøvernes antal.

Af de 560 prøver var 87 måle- eller studieprøver, og 473 var udsået til bedømmelse. 432 af de 473 prøver blev godkendt som sorts- og stammeægte uden bemærkninger; 142 af prøverne indeholdt dog enkelte krydsninger eller roer af anden art eller sort (under 1 pct).

29 prøver indeholdt fra 1 til 8,5 pct. fremmede roer.

En prøve, indsendt som runkelroe, Barres Øtofte, indeholdt flere roer med lys barresfarve end normalt for denne stamme og desuden godt 2 pct. gule krydsningsroer.

En prøve af fodersukkerroe, Gul Øtofte X, indeholdt lidt flere lysegule roer end sædvanligt for Gul Øtofte X.

I en prøve af sukkerroe, Hunsballe X, var der lidt flere korte fyldige roer end normalt for denne stamme og desuden 1 pct. krydsningsroer.

Af en prøve, indsendt som sukkerroe, Hunsballe X, var ca. en tredjedel af roerne gule og røde krydsningsroer.

En prøve, indsendt som fodersukkerroe, Pajbjerg Rex X, var ikke af denne stamme. Roerne var mere dybtsiddende, mindre fyldige og mindre glatte, toppen var lavere med finere bladstilke, og bladene var mørkere og stærkere krusede end hos Pajbjerg Rex.

Roerne i en prøve af kålroe, Bangholm Hunsballe IX, var mindre ovale end normalt for denne stamme.

En prøve af kålroe, wilhelmsburger, Trifolium X, fik samme bemærkning: roerne var mindre ovale end normalt for stammen.

En prøve af kålroer, indsendt som baugholm Wiboltt IX, var wilhelmsburger.

To prøver, indsendt som fodermarvkål, viste sig at være vinterraps, og i en tredje prøve, indsendt som fodermarvkål, fandtes ca. 26 pct. raps og rapskrydsninger.

En opgørelse over antallet af prøver af bedeformerne og af wilhelmsburger, der indeholdt henholdsvis krydsningsroer og roer med violet hoved, findes nedenfor:

	Bar- res	Foder- sukkerroe	Sukker- roe	Wilhelms- burger
Antal prøver i alt	67	137	107	41
Med under 1 pct. krydsninger	19	44	44	11
Med 1 pct. krydsninger eller derover	4	2	10	2
pct. prøver med krydsninger ¹⁾	34	34	51	32

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

Den del af prøverne, angivet i pct., som har indeholdt krydsninger, er for de sidste 10 år anført i følgende oversigt:

	1942	1943	1944	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951
Barres	13	16	34	52	26	41	42	46	32	34
Fodersukkerroe	33	24	47	47	33	25	31	44	42	34
Sukkerroe	41	36	40	37	49	39	29	49	34	51
Wilhelmsburger ¹⁾	41	42	39	32	23	17	29	29	47	32

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

Som det fremgår af opstillingen, har 34, 34 og 51 pct. af prøverne af henholdsvis barres, fodersukkerroe og sukkerroe indeholdt krydsningsroer i 1951. Af prøverne af kålroe, wilhelmsburger, indeholdt 32 pct. roer med violet hoved. Tallene varierer iøvrigt en del fra år til år.

c. Græsmarkplanter.

Kontrolmarkerne med græsmarkplanter var beliggende på Albertslund pr. Taastrup og på Trollesminde, Hillerød. Prøverne blev på Trollesminde sået i dæksæd i dagene 6.—9. maj 1950 og på Albertslund uden dæksæd i tiden 19.—21. juni 1950. På Albertslund forløb spiringen af prøverne tilfredsstillende, og planterne voksede godt til i løbet af efteråret 1950 og foråret 1951, så der blev et udmærket grundlag for bedømmelsen. På Trollesminde forløb spiring og udvikling godt for alle arter med undtagelse af lucerne. Bestanden af lucerne var hele perioden

igennem tynd, og bedømmelsen måtte hovedsagelig ske på grundlag af kontrolmarken på Albertslund.

Ordføreren for statens forsøg med græsmarksplanter, forstander *Josef Hansen*, Tystofte, har som i tidligere år bistået med sorts- og stammeægthedsundersøgelserne af græsmarksplanterne.

Undersøgelserne af de prøver, der udsåedes i 1950, har omfattet 351 prøver, der efter de forskellige arter fordeler sig således:

	Prøver		Prøver		Prøver
Rødkløver.....	83	Humlesneglebælg	1	Rød svingel.....	8
Hvidkløver.....	68	Alm. rajgræs...	48	Engrapgræs.....	5
Lucerne.....	60	Hundegræs....	30	Alm. rapgræs.....	2
Alsikekløver.....	7	Engsvingel....	18	Stivbl. svingel....	2
Gul rundbælg....	1	Timothe.....	8	Agerhejre.....	1
Stenkløver.....	1	Ital. rajgræs...	8		

Af rødkløver er antallet af kontroldyrkede prøver væsentlig mindre end i det foregående år, og for lucerne er prøveantallet faldet fra 116 prøver i forrige beretningsår til 60 prøver i det indeværende. Årsagen til det store antal prøver i 1950 var dels, at det var pålagt de firmaer, som importerede lucerne fra Frankrig, at lade prøver af partierne udså i Statsfrøkontrollens kontrolmarker, dels at Statsfrøkontrollen for at danne sig et skøn over ægtheden af det lucernefrø, som solgtes i foråret 1949, for egen regning lod udså prøver af de lucernefrøpartier, der solgtes under Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

111 af de 351 udsåede prøver af kløver- og græsfrø var måle- og studieprøver. 2 prøver, indsendt som rødkløver, tidlig Hjelm, viste sig ikke at være stammeægte, idet begge prøverne var sildige i vækst og blomstring som halvsildig rødkløver. 3 prøver, indsendt som rødkløver, tidlig Hunsballe II, indeholdt flere tidligt blomstrende planter end normalt for denne stamme.

En prøve hvidkløver, Morsø Øtofte I K, afveg fra måleprøven og de øvrige indsendte prøver af denne stamme ved at blomstre lidt tidligere.

En prøve af canadisk Grimm Lucerne indeholdt enkelte tidligere blomstrende planter, og en prøve, indsendt som lucerne, W 268, var svagere af vækst og sildigere i blomstring end normalt for prøver af W 268. Af 34 prøver, indsendt som lucerne, Ile de France, var 1 prøve af Flamandetypen med kraftig vækst og tidlig blomstring, medens de 33 prøver bestod af planter, der for den overvejende del var af en svagere, sildigere blomstrende type.

Endelig havde en prøve almindelig rajgræs, EF Hunsballe I, lidt flere tidligt skridende planter end normalt for denne stamme.

I foråret 1951 er der udsået 367 prøver af græsmarksplanter til ægthedsundersøgelse. Resultatet vil foreligge i 1952.

d. H ø r.

Ægthedsundersøgelsen af hør har i 1951 omfattet 74 prøver, hvoraf 11 var måle- og studieprøver. I tabel 17 er de 63 indsendte prøver grupperet sortsvis efter indholdet af afvigende planter, der omfatter såvel planter med afvigende blomsterfarve som planter, der afviger i andre egenskaber.

Tabel 17. Oversigt over hørprøvernes indhold af afvigende planter i 1951.

Sort	Antal prøver med indhold af afvigende planter i pct.						antal prøver i alt	
	0	0.01—0.10	0.11—0.50	0.51—1.00	1.01—5.00	5.01—50.00		
Spindhør.								
Concurrent	1	16	22	1	0	0	40	
Liral Sussex	0	0	0	1	1	0	2	
Formosa	0	4	1	0	0	0	5	
Percello	0	1	0	0	1	0	2	
Oliehør.								
Dæhnfeldts Elite 369	0	7	6	0	1	0	14	
I alt ...	antal ...	1	28	29	2	3	0	63
	pct.	2	44	46	3	5	0	100

e. H a v e f r ø.

Af havefrø har der til ægthedsundersøgelse været udsået 12 prøver af havegulerod, hvoraf 5 var måleprøver, og 5 prøver af haveært, hvoraf 3 var måleprøver.

De 3 af de 7 indsendte prøver af havegulerod blev godkendt som sorts- og stammeægte uden bemærkninger; 2 af disse prøver indeholdt dog enkelte rødder af anden farve eller form, 3 prøver havde fra 1,9 til 8,4 pct. indblanding af fremmede rødder, og 1 prøve var ikke stammeægte.

Den ene af de 2 indsendte prøver af haveært blev godkendt uden bemærkninger, medens den anden ikke svarede til det opgivne sortsnavn.

VIII. Statsfrøkontrollens sædekørnskontrol.

1. Sædekørn kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

I foråret 1939 begyndte Statsfrøkontrollen en kontrol med fremavl af sædekørn, omtalt i Statsfrøkontrollens beretning for 1938—39.

Kontrollen sker i henhold til »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekørnskontrol«. Disse regler blev første gang revideret i efteråret 1943, og den 13. maj 1948 blev reglerne revideret til deres nuværende form. I det følgende anføres reglernes vigtigste bestemmelser.

Kontrollen omfatter 3 led:

- A. Undersøgelse af den udsæd, der benyttes til fremavl (Elitesæd, originalsæd og stamsæd).
- B. Kontrol med fremavlens gennemførelse.
- C. Kontrol med det avlede sædekørn.

En prøve af udsæden undersøges i laboratoriet samt udsås og undersøges i kontrolmarkerne. Den skal ved disse undersøgelser kunne opfylde bestemte krav m. h. t. renhed, spireevne, fremmed kørnart, andet kulturfrø samt ukrudt og sklerotier, fremmed sort og sygdomsangreb.

Endvidere skal udsæden med hensyn til oprindelse svare til de i »Betænkning vedrørende fremavl af sædekørn« anførte krav til elitesæd, originalsæd eller stamsæd. Afgrøden af disse udsæds-partier markbesigtiges i sommerens løb, og kun avlen af de partier og marker, der må antages at kunne give en vare, der kan opfylde nedenstående krav, godkendes som sædekørn.

Når et parti sædekørn er færdigrenset, udtager Statsfrøkontrollen en prøve af partiet og plomberer dette. Under plommen anbringes en mærkeseddel, der er delt i 3 felter, hvoraf det midterste er hvidt, medens det øverste og nederste er grønt. På mærkesedlen findes angivelse af arten og sorten, plomberingsnummeret og datoen for prøveudtagningen. Endvidere angives nedenstående garantier, som sælgeren påtager sig i henhold til afsnit C i »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekørnskontrol«.

Renhed og spireevne: Årets normale (d. v. s. Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må højst findes 3 kærner af anden kørnart, heraf i vårsæd højst 2 kærner af vårsæd og i vintersæd højst 2 kærner af vintersæd.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes ukrudtsfrø, der skønnes at forringe varen, f. eks. flyvehavre. Af meldrøjer må i 1 kg højst findes 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,2 pct. i byg og havre og højst 0,4 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I hvede må højst findes 0,3 pct., i rug og havre højst 0,2 pct. af alle arter brand tilsammen. I byg højst 0,2 pct. stribesyge og dækket brand tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,1 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Endelig oplyser mærkesedlen, at enhver køber af kontrolleret sædekorn har ret til hos Statsfrøkontrollen at få oplysninger om undersøgelsesresultatet for et parti, når der sammen med anmodningen om denne oplysning fremsendes mindst 1 mærkeseddel fra det pågældende parti, eller det på anden måde godtgøres, at han har købt en del af partiet.

Erstatningspligten for partier, der ikke svarer til de fastsatte kvalitetskrav, er «automatisk», således at sælgeren skal yde erstatning til alle købere af sådanne partier, uden at køberen behøver at rejse noget krav derom.

Reglerne påbyder derfor, at enhver køber af partier, for hvilke der er erstatningspligt, fra Statsfrøkontrollen skal modtage meddelelse om, hvilken erstatning der tilkommer ham.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret udøvet kontrol for nedennævnte 47 sædekornsfirmaer:

I/S Jørgen Andersen, Maaløv.

J. Asmussens Eftf., København.

Poul Bendtsen A/S, Ruds-Vedby.

I/S C. J. Boserup, Fakse.

Aage Erslev, Slagelse.

Aug. Freuchen & Co., T. G. Krøyer A/S, Nakskov.

Fyens Andels-Foderstofforretning, A. m. b. A., Svendborg.

»	»	—	, Assens	Filial.
»	»	—	, Middelfart	«
»	»	—	, Odense	»
»	»	—	, Rudkøbing	»
»	»	—	, Sønderborg	«

Gudhjem Mølle, Gudhjem.

H. A. Hansen, Sorø.
 M. Hansen's Korn- & Foderstofforretning A/S, Esbjerg.
 Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby.
 S. M. Holst's Efff. A/S, Aarhus.
 Hornsyld Købmandsgaard, A/S, Hornsyld.
 Høyer & Rasmussen, Hørve.
 Svend Høyer, Bromme Mølle, Munke-Bjergby.
 S. P. Jensen & Co., Kalundborg.
 Thomas Jensens Efff., Asaa.
 Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstof-Forretning, Odense.
 Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg.
 A/S Axel B. Lange's Korn- og Foderstofforretning, Frederikssund.
 Langelandskorn A/S, Rudkøbing.
 V. Lorentzen, Bubbegaard, Ejby.
 S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltøft.
 Morsø Saasæd, Nykøbing Mors.
 A/S Elias B. Muus, Kerteminde.
 Elias B. Muus, Odense.
 A. Nielsen & Co. A/S, Nykøbing F.
 Nielsen & Smith, København.
 A/S Nicolai Outzen, Haderslev.
 Petersen & Jensen A/S, Svendborg.
 Anton Petersen, Præstø.
 Konsul L. Petersens Efff. A/S, Vordingborg.
 Aktieselskabet C. A. Qvade & Co., Maribo.
 Th. Rasmusens Sønner, Korsør.
 Chr. Richter, Storehedinge.
 A. Riis, Nørresundby.
 Frederik Skaaning, Maribo.
 Skive Korn- & Foderstof-Forretning, Aktieselskab, Skive.
 Wilh. Smith A/S, Næstved.
 Harald Thomsen, Taars.
 I. Wibolt (Toubro & Co.), Middelfart.
 Wulffs Efterfølger A/S, Mørkøv.

a. Plombering af godkendt fremavl fra 1950.

Som det fremgår af årsberetningen for 1949—50, omfattede den markbesigtigelse, som Statsfrøkontrollen foretog i sommeren 1950 af fremavl, der var tilmeldt den af Statsfrøkontrollen udøvede sædekornskontrol, et areal på i alt 21 434 ha.

På grundlag af laboratorie- og kontrolmarksundersøgelser af udsædspartierne samt på grundlag af ovennævnte markbesig-

tigelse godkendtes avlen fra 16 324 ha til plombering som sædekorn kontrolleret af Statsfrøkontrollen. Siden beretningen for det 79. arbejdsår gik i trykken, er der af fremavlen 1950 yderligere blevet godkendt 266 ha, hvorefter avlen fra i alt 16 590 ha godkendtes til plombering.

I tabel 18 er det vist, hvor mange hkg der i sæsonens løb blev plomberet af de forskellige sorter. Til sammenligning er endvidere vist, hvor mange hkg der var godkendt til plombering, idet det bemærkes, at disse vægtmængder er beregnet på grundlag af størrelsen af de godkendte arealer, der ligeledes findes opført i tabellen, og det antal hkg færdigbehandlet sædekorn, der gennemsnitlig kan forventes pr. ha. For byg er dette sat til 29 hkg, for havre 27 hkg, for vinterhvede 27 hkg, for vårhvede 22 hkg, for vinterrug 24 hkg og for vårrug 9 hkg. Endelig er i tabellen anført i pct, hvor stor en del af de ifølge beregningen godkendte mængder der er plomberet af de enkelte sorter.

Af de anførte 190 673 hkg blev 10 753 hkg plomberet som kontrolleret stamsæd.

For byg udgør de plomberede mængder af sorterne Abed Maja, Nordgaardens Carlsberg og Abed Kenia den overvejende part, for havre er det Svaløf Stålhavre og Svaløf Foldhavre, for hvede Weibulls Eroicahvede og for rug Petkusrug, der er de dominerende sorter.

Ialt er der plomberet 190 673 hkg, hvilket er ca. 12.7 pct. mindre end året forud.

Regner man med en såmængde på gennemsnitlig 1,8 hkg pr. ha for alle arter, kan der med det af Statsfrøkontrollen plomberede sædekorn tilså 57 892 ha med byg, 29 288 ha med havre, 13 174 ha med hvede og 5 576 ha med rug, hvilket svarer til henholdsvis 11,2, 10,9, 16,1 og 4,7 pct. af landets samlede arealer med de pågældende arter og varieteter i renbestand, såfremt der i henhold til statistikken regnes med at være tilsået henholdsvis ca. 518 100, 267 600, 81 600 og 118 400 ha.

Tilsammen udgør de af Statsfrøkontrollen plomberede 190 673 hkg af de 4 ovennævnte arter og varieteter ca. 10,7 pct. af det samlede sædekornsforbrug af disse arter og varieteter i renbestand, idet der er regnet med et samlet sædekornsforbrug på ca. 1 774 000 hkg.

Det bør dog i denne forbindelse erindres, at en meget stor del af det sædekorn, der anvendes, er af den pågældende landmands egen avl, idet denne ofte anvendes flere år i træk, hvor-

Tabel 18. Oversigt over de mængder sædekorn, der blev plomberet af avl 1950, samt de mængder, der var godkendt til plombering.

Art og sort	Plomberet hkg	Godkendt til plombering		Pct. plomberet af beregnet godkendt mængde
		ha	hkg beregnet	
Byg				
Abed Maja	42442	3367	97643	43
Nordgaardens Carlsberg ..	14870	1808	52432	28
Svaløf Ymer	8620	1041	30189	29
Abed Kenia	12437	866	25114	50
Svaløf Freja	8674	595	17255	50
Abed Rigel	8181	428	12412	66
Nordgaardens Lenta	2123	343	9947	21
Weibulls Herta	3523	214	6206	57
Abed Archer	1374	145	4205	33
Alfa	650	108	3132	21
Øtofte Fero	800	104	3016	27
Svaløf Bonus	208	88	2552	8
Pajbjerg Drot	25	51	1479	2
Eng. Archer	279	16	464	60
Byg i alt	104206	9174	266046	39
Havre				
Svaløf Stål	40300	2690	72630	55
» Fuld	6545	492	13284	49
» Guldregn II	538	206	5562	10
» Ørn	353	241	6507	5
Abed Minor	600	217	5859	10
Svaløf Ørn E	1914	114	3078	62
Borris Opus II	1074	78	2106	51
» Opus	349	51	1377	25
Pajbjerg Rex	652	52	1404	46
Svaløf Stjerne	393	20	540	73
» Sejrr	0	8	216	0
Havre i alt	52718	4169	112563	47
Vinterhvede				
Weibulls Eroica	22005	1834	49518	44
Svaløf Skandia II	132	14	378	35
Pajbjerg Konge II	531	14	378	140
» Ideal	20	13	351	6
Vinterhvede i alt	22688	1875	50625	45
Vårhvede				
Svaløf Ella	369	123	2706	14
» Progress	656	59	1298	51
Vårhvede i alt	1025	182	4004	26
Vinterrug				
Petkus	4751	633	15192	31
Svaløf Kongs II	2648	269	6456	41
Borris Perle	2414	252	6048	40
Svaløf Stål	0	4	96	0
Vinterrug i alt	9813	1158	27792	35
Vårug				
Petkus	223	32	288	77
Korn i alt	190673	16590	461318	41

Tabel 19. Oversigt over laboratorie- og kontrolmarksundersøgelserne af 1232 sædekornspartier af høst 1950 plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1950-51.

Firma	Antal partier ialt	Renhed			Spireevne			Fremmed kornart			Fremmed sort			Sygdomme		Ukrudt		I alt	
		garantien opfyldt	garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt, idet manglen var pct. under garantien	garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt			garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt	pct. udover garantien	garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt	garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt	garantien opfyldt	garantien ikke opfyldt		
						Ant. kærner pr. kg udover garantien													
						indtil 5	5-10	over 10										1	2
I/S Jørgen Andersen, Maaløv	10	10	10	—	—	—	10	—	—	—	10	—	—	10	—	10	—		
J. Asmussens Effi., København	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	1		
Poul Bendtsen A/S, Ruds-Vedby	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	—	3	—	3	—		
I/S C. J. Boserup, Fakse	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	6	—	6	—		
Aage Erslev, Slagelse	39	39	39	—	—	—	39	—	—	—	39	—	—	39	—	39	—		
Aug. Freuchen & Co., T. G. Krøyer, A/S, Nakskov	4	4	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	4	—	4	—		
Fyens Andels-Foderstofforretning A.m.b.A.,	129	129	123	2	4	—	129	—	—	—	127	2	—	129	—	129	8		
	37	37	37	—	—	—	36	1	—	—	37	—	—	37	—	36	1		
	13	13	13	—	—	—	13	—	—	1	12	—	—	13	—	12	1		
	120	120	115	1	4	—	120	—	—	—	117	2	1	120	—	120	8		
	14	14	13	1	—	—	14	—	—	—	14	—	—	14	—	13	1		
Gudhjem Mølle, Gudhjem	4	4	4	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	4	—	4	—		
H. A. Hansen, Sorø	78	78	74	1	3	—	78	—	—	—	78	—	—	78	—	74	4		
M. Hansens Korn- og Foderstofforretning A/S, Esbjerg	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	6	—	6	—		
Peder P. Hedegaard, A/S, Nørresundby	35	35	30	3	2	—	35	—	—	—	33	2	—	35	—	34	1		
S. M. Holst's Efterf. A/S, Aarhus	8	8	8	—	—	—	7	1	—	—	8	—	—	8	—	7	1		

Hornslyd Købmandsgaard A/S, Hornslyd	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—
Svend Høyer, Bromme Mølle, Munke-Bjergby . .	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—
Høyer & Rasmussen, Hørve	1	1	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	1
S. P. Jensen & Co., Kalundborg	18	18	18	—	—	—	18	—	—	—	18	—	—	—	18	—	18	—
Thomas Jensens Efterf., Asaa	3	3	2	1	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	3	—	3	2
Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstofforretning, Odense	2	2	2	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—
Kornimporten for Als & Sundeved A/S, Augustenborg	31	31	30	—	1	—	31	—	—	—	31	—	—	—	31	—	31	—
A/S Axel B. Lange's Korn- og Foderstofforretning, Frederikssund	6	6	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	—	—	6	—	6	—
Langlandskorn A/S, Rudkøbing	5	5	5	—	—	—	5	—	—	—	5	—	—	—	5	—	5	—
V. Lorentzen, Bubbølgaard, Ejby	1	1	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—
S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft	10	10	9	—	1	—	10	—	—	—	10	—	—	—	10	—	10	—
Morsø Saasæd, Nykøbing Mors	6	6	6	—	—	—	5	1	—	—	6	—	—	—	6	—	6	—
A/S Elias B. Muus, Kerteminde	8	8	8	—	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	8	—	8	—
Elias B. Muus, Odense	47	47	45	—	1	1	47	—	—	—	46	—	—	1	47	—	47	—
A. Nielsen & Co., A/S, Nykøbing Falster	14	14	14	—	—	—	14	—	—	—	14	—	—	—	14	—	14	—
Nielsen & Smith, København	210	210	210	—	—	—	210	—	—	—	210	—	—	—	210	—	210	—
A/S Nicolai Outzen, Haderslev	15	15	11	—	3	1	15	—	—	—	15	—	—	—	15	—	15	—
Petersen & Jensen A/S, Svendborg	104	104	104	—	—	—	103	1	—	—	104	—	—	—	104	—	104	—
Anton Petersen, Præsto	31	31	31	—	—	—	31	—	—	—	31	—	—	—	31	—	31	—
Konsul L. Petersens Efterf. A/S, Vordingborg . .	5	5	4	—	1	—	5	—	—	—	5	—	—	—	5	—	5	—
A/S C. A. Qvade & Co., Maribo	111	111	109	—	2	—	111	—	—	—	109	1	—	1	111	—	111	—
Th. Rasmusens Sønner, Korsør	14	14	14	—	—	—	14	—	—	—	14	—	—	—	14	—	14	—
A. Riis, Nørresundby	2	2	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2	—
Frederik Skaaning, Maribo	8	8	8	—	—	—	8	—	—	—	8	—	—	—	8	—	8	—
Skive Korn- og Foderstofforretning A/S, Skive . .	2	2	2	—	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	2	—	1	1
Wilh. Smith A/S, Næstved	49	49	49	—	—	—	48	—	1	—	49	—	—	—	49	—	49	—
Harald Thomsen, Taars	3	3	3	—	—	—	3	—	—	—	2	1	—	—	3	—	3	—
J. Wiboltz (Toubro & Co.), Middelfart	11	11	11	—	—	—	10	—	1	—	11	—	—	—	11	—	11	—
I alt . . .	1232	1232	1199	9	22	2	1222	4	5	1	1220	8	2	2	1232	—	1230	2
																	1176	56

for den af Statsfrøkontrollen kontrollerede sædekornsmængde udgør en betydelig større del af det sædekorn, der går i handelen, end de 10,7 pct. angiver.

I tabel 19 er der givet en oversigt over laboratorie- og kontrolmarksundersøgelserne for 1232 sædekornspartier, der er plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1950—51.

Af tabellen fremgår, hvor mange partier der har opfyldt garantierne såvel med hensyn til de enkelte undersøgelser som til alle undersøgelserne. Endvidere fremgår, hvor mange partier der ikke svarer til garantierne, og for nogle egenskaber er disse partier opdelt i grupper efter manglens størrelse.

De 56 partier, der ikke svarede til garantierne, er ifølge sædekornsreglerne erstatningspligtige. For de 50 partier kunne erstatningen beregnes direkte ud fra Statsfrøkontrollens erstatningsregler, medens erstatningsspørgsmålet for 6 partier måtte henvises til afgørelse ved det af Frøkontrolkommissionen nedsatte bedømmelsesudvalg.

For renhed er garantitallet for byg, havre, vinterrug, vårhvede og vårrug, der er plomberet i beretningsåret, 99,9 pct. med en latitude på 1,0 pct. For vinterhvede er garantien 99,96 og latituden 1,0 pct. Garantitallet for spireevne er for arterne i rækkefølge som ovenfor anført 97,7, 96,6, 95,8, 93,6, 92,9 og 97,1 pct., og de tilsvarende latituder er 4, 4, 5, 5, 6 og 4 pct.

Som det ses af tabellen, har alle partier inden for den gældende latitude opfyldt kvalitetskravene for renhed.

Garantierne for spireevne synes at være de vanskeligste at opfylde, idet 33 partier har udvist en lavere spireevne, end kravene fastsætter.

10 partier havde et større indhold af fremmed kornart end tilladeligt, og med hensyn til indhold af fremmed sort havde 12 partier for stort indhold; 1 af disse partier viste sig ved kontrol dyrkningen at være blandet sort; et andet parti havde en erstatningspligtig mangel på 1,16 pct. fremmed sort. 1 parti udviste et ret stort indhold af ukrudt, og 1 parti havde for stort indhold af meldrøjer, hvorfor disse to partier ikke opfylder garantien. En del af de øvrige partier udviste et mindre indhold af ukrudt, men det skønnes, at indholdet i intet tilfælde har forringet varen, hvorfor garantien med hensyn til ukrudtsindhold for disse partiens vedkommende er opfyldt.

Med hensyn til bygpartiernes indhold af nøgen brand garanteres ikke, men avlen godkendes kun, når der i fremavlsmarken

og den tilsvarende prøve i kontrolmarken ikke findes over 0,10 pct. angrebne planter. Eet enkelt parti er dog godkendt efter udsæd med over 0,10 pct. nøgen brand, mod at man har påtaget sig garantien for højst 0,2 pct. nøgen brand i avlen, hvilket fremgår af den ved plomberingen anvendte mærkeseddel, formular nr. 58. Garantien for partiet blev opfyldt.

Endelig skal det bemærkes, at ingen partier har udvist et større indhold af anden sygdom end tilladeligt.

Skønt der som ovenfor nævnt ikke garanteres for indhold af nøgen brand i byg, der forekommer i det plomberede sædekorn, har det dog en vis interesse at se, hvordan brandangrebet bliver, da bestemmelsen om, at det kontrollerede sædekorn skal være avlet på en mark med højst 0,10 pct. nøgen brand, gerne skulle sikre, at brandangrebet i marker, som besås med kontrolleret sædekorn, holdes nede på små størrelser.

Tabel 20. Oversigt over angrebet af nøgen brand i kontrolmarkerne 1951 i 662 bygpartier avlet 1950 og plomberet som kontrolleret sædekorn.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.							I .01 og derover gennemsnitligt angreb	antal prøver i alt	
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00			
Abed Maja	8	60	24	4	2	1	1	—	0.09	254
Nordgaardens Carlsberg ...	4	26	31	11	8	8	12	0	0.24	99
Abed Kenia	15	49	18	11	6	1	0	0	0.10	84
Svalof Freja	4	23	23	23	13	4	10	0	0.23	60
Abed Rigel	7	7	26	34	11	6	7	2	0.26	54
Svalof Ymer	8	45	15	13	4	2	13	0	0.18	53
Weibulls Herta	0	58	37	5	0	0	0	0	0.11	19
Nordgaardens Lenta	0	31	31	31	7	0	0	0	0.16	13
Archer	73	27	0	0	0	0	0	0	*	11
Alfa	86	14	0	0	0	0	0	0	*	7
Ølofte Fero	33	67	0	0	0	0	0	0	0.01	6
Svalof Bonus	0	100	0	0	0	0	0	0	0.03	1
Pajbjerg Drot	0	0	0	0	100	0	0	0	0.32	1
I alt...	10	43	23	11	5	3	5	—	0.15	662

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

* » » » » » 0.005 pct.

I tabel 20 er der derfor givet en oversigt over brandangrebets størrelse for de 662 bygpartier, der blev plomberet af avlen 1950. Det ses af denne tabel, at brandindholdet i de plomberede partier i langt de fleste tilfælde har været under (eller lig) 0,20 pct.,

nemlig for de 76 pct. af partierne. For de resterende 24 pct. har brandindholdet været over 0,20 pct., og man lægger her mærke til, at det navnlig er partier af sorterne Abed Rigel-, Svaløf Freja-, Nordgaardens Carlsberg- og Nordgaardens Lentabyg, der har haft over 0,20 pct. angreb.

Når brandindholdet i avlspartierne i nogle tilfælde er steget ret stærkt i forhold til de udsædspartier, de er avlet på, kan det skyldes, at smitte- og udviklingsbetingelserne for svampen i disse tilfælde har været så gunstige, at det smitstof — i form af brandsporer —, der har været tilstede trods højst 0,10 pct. brand i udsædspartierne, har været i stand til at smitte avlen i betydelig grad. Endvidere kan der ikke ses bort fra, at stigningen i brandindholdet i nogle tilfælde helt eller delvis kan skyldes nabosmitte, da en fremavlsmark, der godkendes til plombering, kan have grænset op til en nabomark, der i langt stærkere grad har været angrebet af nogen bygbrand.

Sammenligner man tabel 20 med tabel 13, får man et udtryk for, hvordan brandindholdet i de som kontrolleret sædekorn plomberede partier forholder sig i sammenligning med samtlige undersøgte bygpartier; det må dog her erindres, at alle partierne i tabel 20 også indgår i tabel 13. Endvidere indgår i denne tabel alle de partier, der er benyttede som udsædspartier i fremavl, og disse partier må formodes gennemgående at have haft et lavere brandindhold, bl. a. fordi en ret betydelig del af disse partier er varmtvandsafsvampede. Alligevel synes der i tabel 13 at være lidt flere partier, der har relativt højt brandindhold, hvilket må skyldes de partier, der hverken er udsædspartier eller kontrollerede avlspartier.

Ud fra denne sammenligning og det foran anførte synes der at kunne drages den slutning, at det ved fastsættelse af en maksimumsgrænse for brandindholdet i de udsædspartier, der bruges i fremavl, er muligt i væsentlig grad at begrænse faren for brand i avlspartierne.

b. Kontrollering af fremavl 1951.

Til Statsfrøkontrollens sædekornskontrol blev der i foråret 1951 anmeldt fremavl af sædekorn på 22 735 ha, hvoraf 21 299 ha blev besigtiget, medens resten udgik, i det væsentlige på grund af mangler ved den benyttede udsæd.

Det nævnte areal var beliggende på i alt 940 ejendomme, som efter landsdelene fordelte sig således:

Jylland	145	ejendomme	Lolland-Falster	102	ejendomme
Fyn m. oml. øer	436	»	Bornholm.....	4	»
Sjælland	253	»			

Som udsæd til disse fremavlsarealer var benyttet 322 partier af den kontrollerede og plomberede avl fra 1950 og desuden 136 partier af anden oprindelse.

I tabel 21 er angivet størrelsen af de arealer, der er markbesigtiget af de enkelte sorter. Endvidere er opført, hvor store arealer der på grundlag af undersøgelsen af udsædspartierne samt ifølge markbesigtigelsen er godkendt til plombering som kontrolleret sædekorn. Endelig er det i procent anført, hvor stor en del af de besigtigede arealer der er godkendt til plombering.

Årsagerne til, at fremavlspartier i en del tilfælde ikke bliver godkendt, er dels forhold vedrørende udsæden, dels forhold vedrørende fremavlen. Som oversigten viser, er der godkendt et mindre areal af byg i forhold til det besigtigede areal, end der er godkendt af de øvrige arter. Den væsentligste årsag hertil er, at forholdsvis mange fremavlspartier af byg kasseres på grund af for højt brandindhold i udsædspartierne, medens der for de øvrige kornarter ikke findes sygdomme, der giver anledning til kassation i samme omfang. For rugen er den væsentligste kassationsgrund mangelfuld afstandsisolering.

Af andre kassationsgrunde skal som nogle af de hyppigste nævnes indblandinger af fremmed kornart eller af flyvehavre i fremavlsmarkerne og overtrædelser af bestemmelsen om kun at have een sort af samme art på en ejendom.

Ialt er fremavlen fra 14 657 ha af den i sommeren 1951 besigtigede fremavl godkendt til plombering; dette er en formindskelse på ca. 11,7 pct. i sammenligning med det godkendte fremavlsareal fra 1950.

2. Stamsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

Den 11. december 1948 tilbød Statsfrøkontrollen som følge af de nye sædekornsreglers ikrafttræden en plombering af originalsæd og stamsæd med en særlig mærkeseddel, der af hensyn til eventuel eksport også forefindes med engelsk tekst (henholdsvis formular nr. 56 og 56 a). Tilladelse til plombering med nævnte mærkeseddel kan kun indrømmes ved direkte henvendelse til Statsfrøkontrollen, og et parti sædekorn, der ønskes plomberet som kontrolleret stamsæd, skal i forvejen være god-

Tabel 21. Oversigt over besigtiget areal og godkendt areal af fremavlen 1951.

Art og sort	Besigtiget areal i ha	Godkendt areal	
		ha	pct.
Byg			
Abed Maja.....	3813	2456	64
Nordgaardens Carlsberg.....	2784	1251	45
Svaløf Ymer.....	1295	488	38
Weibulls Herta.....	1102	901	82
Abed Kenia.....	1071	796	74
Abed Rigel.....	999	493	49
Svaløf Freja.....	909	214	24
Nordgaardens Lenta.....	311	270	87
Svaløf Bonus.....	290	227	78
Øtofte Fero.....	214	101	47
Abed Archer.....	159	127	80
Alfa.....	108	84	78
Engelsk Archer.....	30	21	70
Byg i alt.....	13085	7429	57
Havre			
Svaløf Stål.....	3192	3035	95
» Fold.....	803	628	78
» Guldregn II.....	219	195	89
» Ørn E.....	202	201	100
» Blenda.....	201	182	91
Abed Minor.....	147	84	57
Borris Opus II.....	136	81	60
Pajbjerg Rex.....	129	64	50
Svaløf Stjerne.....	59	57	97
» Ørn.....	28	12	43
» Sejr.....	13	13	100
Havre i alt.....	5129	4552	89
Vinterhvede			
Weibulls Eroica.....	1645	1601	97
Pajbjerg Konge II.....	22	22	100
Svaløf Skandia II.....	3	3	100
Vinterhvede i alt...	1670	1626	97
Vårhvede			
Svaløf Progress.....	121	112	93
» Ella.....	111	88	79
Vårhvede i alt.....	232	200	86
Vinterrug			
Petkus.....	413	342	83
Borris Perle.....	349	196	56
Svaløf Kongs II.....	329	238	72
» Siäl.....	7	0	0
Vinterrug i alt....	1098	776	71
Vårrug			
Petkus.....	74	74	100
Korn i alt.....	21288	14657	69

kendt til plombering som sædekorn kontrolleret af Statsfrøkontrollen.

Desuden skal prøven af et parti, som ønskes plomberet som kontrolleret stamsæd ved laboratorieundersøgelser have vist sig at svare til følgende garantier:

Oprindelse: Partiet skal være elitesæd, originalsæd eller stamsæd (jfr. »Betænkning vedrørende Fremavl af Sædekorn«, side 13 og 14).

Renhed og spireevne: Årets normale (d. v. s. Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes vårsæd af anden art i vårsæd og ej heller vintersæd af anden art i vintersæd; dog tillades 1 kærne ved undersøgelse af 3 kg. Af vårsæd i vintersæd eller omvendt må højst findes 2 kærner i 1 kg.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes flyvehavre eller andre ukrudtsfrø, som skønnes at være til skade for fremavlen, f. eks. kiddike, og af meldrøjer højst 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,1 pct. i byg og havre og højst 0,3 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I rug, hvede og havre højst 0,1 pct. af alle arter brand tilsammen og i byg højst 0,1 pct. dækket brand og stribesyge tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,02 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Da sygdomsangreb og indhold af fremmed sort kun i mindre omfang kan konstateres i laboratoriet, stilles følgende krav til den udsæd, på hvilken partiet er avlet.

Fremmed sort: Højst 0,2 pct. i hvede og højst 0,05 pct. i byg og havre.

Sygdomme: Højst 0,05 pct. af alle arter brand tilsammen i hvede, rug og havre, i byg højst 0,05 pct. stribesyge og dækket brand tilsammen, og højst 0,02 pct. nøgen brand eller betryggende varmtvandsbehandlet.

I beretningsåret plomberedes i alt 80 partier på tilsammen 10 753 hkg som stamsæd kontrolleret af Statsfrøkontrollen. Samtlige partier opfyldte de for kontrolleret stamsæd stillede garantier.

IX. Prøveudtagning og plombering.

I tabel 22 er givet en oversigt over omfanget af Statsfrøkontrollens plomberinger i året 1. juli 1950 til 30. juni 1951.

Antallet af partier, der er plomberet, er 749 større end antallet af sække 36 166 større end året før.

Plomberingen af korn er formindsket med 168 partier og 37 715 sække, men for græsserne har der været en stigning på 466 partier og 47 938 sække, for roefrøet en stigning på 226 partier og 16 041 sække og for kløverfrøet en stigning på 138 partier og 8 044 sække. Endvidere skal det nævnes, at hør er steget med 90 partier og 7709 sække.

For Statsfrøkontrollen fungerer for tiden (november 1951) nedennævnte prøveudtagere, opført alfabetisk efter byerne inden for de enkelte landsdele.

Jylland:

Aabenraa.	Konsulent <i>Johs Pedersen</i> , Frydendal 4, Aabenraa.
Aalborg.	Købmand <i>R. Graven-Pedersen</i> , Vingaardsgade 32, Aalborg.
Aarhus.	Landbrugskandidat <i>G. Blichert</i> , Søvej 1, Brabrand.
Asaa.	Stationsmester <i>Ingolf Christensen</i> , Asaa.
Ebeltoft.	Statsautor. vejer og måler <i>K. Helgren-Jensen</i> , Ebeltoft.
Grenaa.	Kontrollør <i>Anders Hviid</i> , Nytorv, Grenaa.
Haderslev.	Konsulent <i>Fr. Nielsen</i> , Haderslev.
Hjørring.	Trafikkontrollør <i>A. F. Faurschou</i> , Hjørring.
Hobro.	<i>Chr. Gjermansden</i> , Hobro.
Holstebro.	Konsulent <i>P. O. Overgaard</i> , Lægaardsvej 18, Holstebro.
Horsens.	Kgl. vejer & måler <i>A. Ballisager</i> , Stensballe, Horsens.
Kolding.	Assurandør <i>P. Westerbye-Juhl</i> , Hollændervej 2, Kolding.
Nykøbing J.	Statsautor. vejer & måler <i>Marius Sørensen</i> , Nykøbing J.
Odder.	Forretningsfører <i>Poul Augustinus Jensen</i> , Odder.
Randers.	<i>Chr. Welling</i> , Stjernevej 38, Randers.
Skanderborg.	Godsekspeditor <i>H. P. Hansen</i> , DSB, Skanderborg.
Skive.	Fhv. gårdejer <i>Holger Grønning</i> , Sjællandsgade 1, Skive.
Skærbæk.	Konsulent <i>Vald. Johnsen</i> , Skærbæk.
Sønderborg.	<i>Holger Godsted</i> , Spang, Sønderborg.
Vejen.	Assistent <i>H. Agergaard</i> , Askov, Vejen.

Fyn med tilliggende øer:

Assens.	Konsulent <i>P. M. Dreisler</i> , Ebberup.
Kerteminde.	Statsautor. skibsmægler <i>Aage Mortensen</i> , Kerteminde.
Middelfart.	Konsulent <i>Chr. Brødsgaard</i> , Ejby.
Odense.	Forpagter <i>Knud Jespersen</i> , Oehlsenschlægersvej 34, Odense.
do.	Assistent <i>Andreas Christensen</i> , Vindegade 72, Odense.
do.	Kontrollør <i>A. Iversen</i> , Baumgartensvej 42, Odense.

Tabel 22. Oversigt over, hvor mange partier og hvor mange sække Statsfrøkontrollen har plomberet fra 1/7 1950—30/6 1951.

Frøart	Antal partier	Antal sække	Frøart	Antal partier	Antal sække
Havre.....	420	112199	overført..	4763	731849
2-rd. byg.....	912	247230	Cikorie.....	4	21
Rug.....	108	21464	Kommen.....	2	277
Hvede.....	195	50881	Hør.....	163	15939
Timothe.....	38	1551	Hamp.....	3	303
Alm. rajgræs.....	396	45035	Løg.....	6	96
Ital. rajgræs.....	142	17427	Purløg.....	1	1
Rajgræs.....	1	15	Porre.....	7	30
Engsvingel.....	258	26329	Rødbede.....	29	462
Rød svingel.....	187	14715	Spinat.....	19	818
Stivbl. svingel.....	3	268	Hvidkål.....	114	470
Agerhejre.....	16	1036	Rødkål.....	52	152
Hundegræs.....	332	47477	Savoykål.....	35	102
Alm. rapgræs.....	169	13643	Rosenkål.....	15	35
Engrapgræs.....	13	316	Grønkål.....	35	113
Stortoppet rapgræs.....	2	42	Blomkål.....	101	464
Rapgræs.....	2	10	Knudekål.....	46	111
Rødkløver.....	232	16292	Fodermarvkål.....	18	387
Hvidkløver.....	231	10472	Ræddike.....	8	47
Alsikekløver.....	12	293	Radis.....	13	83
Humlesneglebælg.....	50	3767	Havært.....	29	1315
Lucerne.....	21	647	Agurk.....	7	43
Gul rundbælg.....	3	27	Græskar.....	3	6
Alm. kællingetand.....	5	83	Pastinak.....	1	1
Stenkløver.....	1	25	Persille.....	13	36
Markært.....	38	5696	Selleri.....	3	3
Vikke.....	7	355	Skorzoner.....	24	152
Gul lupin.....	23	2784	Tomat.....	4	17
Blå ».....	12	2458	Salat.....	3	3
Runkelroe.....	140	17802	Merian.....	4	7
Fodersukkerroe.....	201	24807	Syre.....	1	1
Sukkerroe.....	235	29735	Endivie.....	1	27
Gulerod.....	104	1492	Melde.....	1	3
Turnips.....	105	4252	Anis.....	1	6
Kålroe.....	95	4338	Timian.....	3	4
Raps.....	2	80	Kamille.....	1	1
Valmue.....	2	189	Melissa.....	1	1
Spergel.....	1	9	Blandfrø.....	7	650
Gul sennep.....	37	5514	Picea Engelmannii.....	1	1
Brun sennep.....	12	1094	Pseudotsuga Dougl.....	1	25
overføres ..	4763	731849	I alt.....	5543	754062

Svendborg.

Overassistent *N. R. Jørgensen*, Jernbanestationen, Svendborg.

do.

Skyldraadsformand *Georg Rasmussen*, »Skovly«, Svendborg.

Rudkøbing.

Kgl. vejer & måler *J. Barenkøb Jensen*, Rudkøbing.

Lolland-Falster:

Bandholm.	Toldassistent <i>Demant Jensen</i> , Toldkontoret, Bandholm.
Eskilstrup.	Portør <i>P. Petersen</i> , Vestergade 18, Eskilstrup.
Maribo.	<i>Ejnar Pedersen</i> , Vesterbro 6, Maribo.
Nakskov.	Proprietær <i>Sofus Hansen</i> , Maribovej 115, Nakskov.
Nykøbing F.	Husejer <i>Johannes Skov</i> , Bangsebro, Tingsted.

Sjælland:

Fakse.	Assurandør <i>Carl Meding</i> , Fakse.
Glostrup.	Fhv. mejeriejer <i>I. C. Mølgaard</i> , Solvangsvej 23, Glostrup.
Herfølge.	Inkassator <i>Olaf Peiter</i> , Herfølge.
Holbæk.	Rentier <i>Ejner Hansen</i> , Skolegade 2 A, Holbæk.
Kalundborg.	Toldassistent <i>Knud Herter</i> , Valentin Jensensvej 1, Kalundborg.
København.	Landbrugskandidat <i>R. v. d. Hude</i> , Statsfrøkontrollen.
do.	Landbrugskandidat <i>I. Lang</i> , Statsfrøkontrollen.
do.	Landbrugskandidat <i>A. Mølgaard Poulsen</i> , Statsfrøkontrollen.
Køge.	Overtoldbetjent <i>Poul H. Lond</i> , Torvet 21, Køge.
Næstved.	Salgsleder <i>Oluf Andersen</i> , Nordre Farimagsvvej 4, Næstved.
Præstø.	Kgl. vejer & måler <i>Kaj Møller</i> , Præstø.
Roskilde.	Købmand <i>Folmer Holse</i> , Clermontgade 10, Roskilde.
Skælskør.	Konsulent <i>H. Wraae-Jensen</i> , Skælskør.
Slagelse.	Konsulent <i>Martin Olsen</i> , Slagelse.
Sorø.	Konsulent <i>Ib Trojaborg</i> , Sunesvej 7, Sorø.

Bornholm:

Gudhjem.	Toldassistent <i>Dam Johansen</i> , Toldkontoret, Gudhjem.
Nekse.	Stationsforstander <i>N. Aakjær</i> , Nekse.

X. Statsfrøkontrollens regnskab

fra 1. april 1950 til 31. marts 1951.

	kr.
Analyser	490.928,18
Kontroldyrkning	78.494,00
Prøveudtagning, markbesigtigelse m. m.	207.733,43
Andre indtægter	24.821,55
Tilskud fra statskassen.....	499.420,73
	Ialt 1.301.397,89

Udgifter:	kr.
Lønninger og honorarer	911.395,50
Bygningsudgifter og skatter	12.351,00
Brændsel, belysning, rengøring m. m.	33.273,18
Anskaffelse og vedligeholdelse af inventar	19.251,42
Porto, fragt, telefon etc.	16.377,29
Trykningsudgifter	3.136,62
Forskelligt materiel	30.015,56
Frøkontrolkommissionens møder	2.193,40
Rejser og repræsentation	13.461,92
Bidrag til Den internationale Frøkontrolassociation	386,80
Kontrol dyrkning	82.947,17
Prøveudtagning, markbesigtigelse m. m.	176.608,03
Ialt	1.301.397,89

Som det fremgår af ovenstående oversigt, har indtægten for analyser været 490 928,18 kr., hvilket er omtrent det samme som året forud.

For kontrol dyrkning udgør indtægten 78 494 kr. eller 18 785,50 kr. mindre end året før. Dette skyldes nogen tilbagegang i arbejdet på det pågældende område.

For prøveudtagning, markbesigtigelse m. m. er indgået 207 733,43 kr., hvilket betyder en stigning på 7493,11 kr. i forhold til det foregående finansår.

Kontoen: Andre indtægter, 24 821,55 kr., udviser sammenlignet med året forud en stigning på 7385,96 kr.

Udgiften er steget fra 1 202 384,93 kr. i 1949—50 til 1 301 397,89 kr. i det her omhandlede finansår, d. v. s. med 99 012,96 kr. Dette skyldes næsten udelukkende lønstigninger, idet der på andre konti er mindre besparelser i forhold til forbruget året før. Det store forbrug på kontoen: Rejser og repræsentation skyldes ekstraordinære udgifter i anledning af direktør Stahls og inspektør Kjærs deltagelse i Den internationale Frøkontrolassociations kongres i Amerika i sommeren 1950. En del af de med denne rejse forbundne udgifter er optaget på regnskabet for 1949—50.

Statens tilskud til driften blev i året 1950—51 499 420,73 kr., hvilket er 101 632,07 kr. mere end det foregående år.

I oversigten er følgende beløb, der ikke kommer til udbetaling, men i statsregnskabet opføres som statstilskud, ikke medregnet:

Statskassens bidrag til pensionsfonden 23 195,60 kr.

Forrentning og afskrivning af Statsfrøkontrollens bygning og inventar 14 439 kr.

Summary.

Report from the Danish State Seed Testing Station for the 80th Working Year from the 1st July 1950—30th June 1951.

Chapter I gives some general information of the work and Chapter II of the composition of the Seed Testing Board and certain changes among the staff.

Chapter III shows that in 1950—51 a total of 59 057 samples were tested, i. e. 461 samples less than the previous year. The samples may be divided into the following groups: 8 129 of cereals, 14 777 of grass seed, 18 948 of leguminous seed, 6 858 of roots, 1 036 seed mixtures, 4 236 of horticultural seed, 458 of forest seed and 4 530 other samples, among which 2 810 of Flax seed.

Tables 1 and 2 of Chapter IV show the average figures of the Danish State Seed Testing Station for agricultural seed tested during the decade 1941—51 and the year 1950—51 respectively. These figures refer to tests of samples originating from seed lots ready for sowing. The figures are recorded under the following headings: (1) Number of samples tested, (2) 1000-grain weight, (3) Pure seed %, (4) Inert matter %, (5) Extraneous crop seed %, (6) Weed seed %, (7) Germinating speed %, (8) Germinating capacity %, (9) Pure germinating seed %. In table 3 the average figures for germinating speed and capacity of some vegetable seed species for the year 1950—51 and the years 1941—51 respectively are given.

Chapter V deals with attacks by different parasitic animals and micro-organisms established by the laboratory examination of the samples.

Chapter VI deals with the Automatic Control which is conducted on the basis of a voluntary agreement between the Seed-Testing Station and the firms, according to which the latter are bound to give guarantees for purity and germinating capacity as well as weed seed content of their total retail sale of agricultural seed, with a few less important exceptions however.

The samples are secured by agents of the Station who draw samples in the store-houses of the controlled firms from the

sealed deliveries ready for dispatch to the purchasers. If the average figures for the samples tested of a lot do not come up to the guarantees, all purchasers of this lot will receive compensation according to the State Seed Testing Station's Regulations and it is controlled by that Station whether the compensation is paid. The expences connected with the control are paid by the firms.

Table 4 shows how the controlled seed compares partly with the guarantee figures and partly with the afore-mentioned averages for 1950—51. The first column shows the number of samples tested, column 2 the percentage of the seed delivered which did not correspond to the purity and germinating capacity guaranteed and column 3 the percentage which did not come up to the average figures. The other columns show the further details in this respect. Tables 6 and 7 give a survey of the distribution of the consumption of the different species, varieties and strains.

The 31 firms controlled have sold a total of 9 831 579 kgs. seed i. e. about 64 % of the quantity used for sowing in Denmark, and the controlled quantity may be grouped as follows: 2 510 774 kgs. clover seed, 2 509 859 kgs. grass seed, 798 611 kgs. seed mixtures, 2 684 191 kgs. root seed and 1 328 144 kgs. of other agricultural seeds.

Chapter VII treats of examinations of the genuineness of variety and strain as well as attacks by diseases. These examinations were carried out partly in the laboratory and partly in the field where the plants were observed. In the year under consideration this control cultivation comprised 4 129 samples sown on an area of 30,6 hectares.

In Chapter VIII mention is made of a control with reproduction of seed cereals, which was commenced in 1939.

The Danish State Seed Testing Station draws samples from the lots used for sowing in the controlled reproduction and examines these samples both in the laboratories and the control fields where they are sown, and further the fields with the resulting crops are inspected and finally the Station draws samples from the ready-treated lots from these fields and provides the recognized ones with its seal and a special certificate. Samples from the controlled lots are examined in the laboratory as well as in the control fields and at last a survey of the sealed lots recording the quality of each individual lot is printed.

Table 18 shows the quantities of the various species and varieties of the 1950 crop, which have been sealed, and Tables

19 and 20 the quality of the sealed lots. Out of 1 232 sealed lots, 1 176 met the present requirements as to quality, while in one or more respects 56 lots failed to fulfil the guarantees given according to the sealing. In 1951 21 288 ha were under control, of which 14 657 ha were recognized. The distribution according to species and variety will appear from Table 21.

Table 22 of Chapter IX contains a record of the numbers of lots and bags sealed by the Station during the past year; these figures amount to 5 543 and 754 062 respectively.

Chapter X gives a survey of the income and the expenditure of the Station during the year 1950—51.